

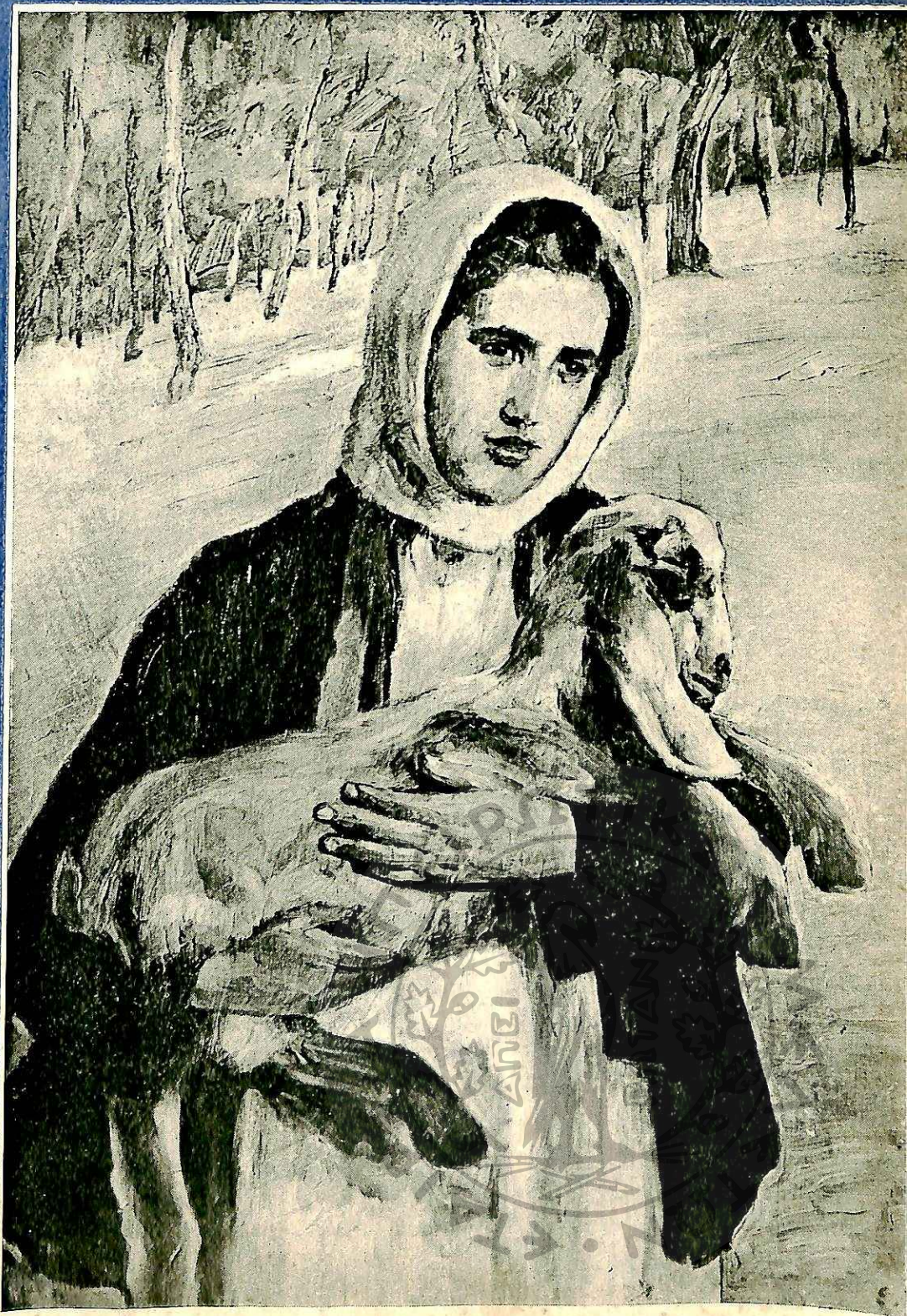
ΕΛΛΗΝΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ
ΕΘΝΙΚΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ

ΜΑΪΟΣ
1940

ΕΛΛΗΝΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΟΡΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ:

Συνδρομή ετήσια Δρ. 100
Εξωτερικού ετήσια » 200

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ:
Απλού Δρ. 10
Διπλού » 15

Αί συνδρομαί ἄρχονται τὴν 1ην Ἰανουαρίου καὶ εἶναι προπληρωτέαι.

Διεύθυνσις καὶ Γραφεῖα: Ἀλεξάνδρου Σούτσου 26

Ἐπὶ τῆς Συντάξεως: ΕΛΜΙΝΑ ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

Λογοδοσία τῆς Ἑκτελ. Ἐπιτροπῆς τοῦ Ε.Σ.Ε. 1939 - 1940. — Σέλιμα Λάγκερλοφ ὑπὸ Ἑλμ. Παντελάκη. — Ἡ γριὰ Ἀγνή. — Ἡ Ἱστορία ἑνὸς Χρέους ὑπὸ Σέλιμ. Λάγκερλοφ. — Ἡ Vigée-Lebrun ὑπὸ Ἀθηνᾶς Ταρσούλη. — Ἐπὶ κληση, ποιήμα ὑπὸ Μελισσάνθης. — Ἀγνοοῦμε τὸν ἑαυτὸ μας ὑπὸ Ἰφιγ. Φράγκου. — Καλλιτεχνικὴ κίνησις.

ὑπὸ Α. Π. Ρ. — Ἀπὸ τὰ Θέατρά μας, ὑπὸ Κατ. Κακούρη. — Ἡ Κριτικὴ τοῦ βιβλίου, ὑπὸ Ἀμαρ. Δραγούμη. — Φτάνει ἓνα δέντρο, ποιήμα ὑπὸ Μυρτιώτισσας. — Οἱ μαθήτριες μὲ τ' ἄσπρα πέπλα. — Εἰδήσεις. — Ἐκδόσεις. — Μερικὲς πρακτικὲς συμβουλές. — Καὶ λίγη Μαγειρικὴ. — Μόδες.

Ἡ ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου εἰκὼν παριστάνει «Χωρική μὲ τὸ κατοίκι της» εἶναι ἔργον τοῦ κ. Ε. Δούκα, ἀπὸ τὴν ἔκθεσιν τοῦ ἰδίου εἰς τὴν Αἰθουσαν Παρνασσοῦ.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ — ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1893

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΕΙΣ ΑΡΙΘΜΟΝ ΠΙΑΣΗΣ ΑΛΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ, ΑΙΓΥΠΤΩΙ ΚΑΙ ΚΥΠΡΩΙ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΥΠΟ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

THE BANK OF TRUST COMPANY 205, West 33rd Str. NEW YORK

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ ΕΝ ΟΨΕΙ ΚΑΙ ΕΠΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ
ΠΙΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑΣ ΟΡΟΥΣ

Μὰ ἀγαπητὴ μου, πρέπει νὰ ἀναγνωρίσης
ὅτι ἔχει **ΕΝΑ ΔΕΡΜΑ
ΘΑΥΜΑΣΙΟ!**

Θέλετε νὰ τὸ λένε καὶ οὗτο γιὰ σᾶς:

ΕΠΙΘΥΜΕΙΤΕ νὰ βλέπετε τὸν ὅραμα-
σμό νὰ καθρεπτίζεται στὰ μάτια κάθε
ἀνδρὸς καὶ τὸν φθόνο στὰ μάτια κάθε
γυναίκα; παντοῦ ὅπου πηγαίνετε:

**ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΕΠΙΤΥ-
ΧΕΤΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΧΡΩΜΑ
ΓΡΗΓΟΡΑ, ΕΥΚΟΛΑ
ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΠΑΤΕ ΣΕ
ΚΑΝΕΝΑ ΠΑΝΑΚΡΙΒΟ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΑΛΛΟ-
ΝΗΣ ΚΑΙ ΙΔΟΥ ΠΩΣ:**

Βάζετε κάθε βράδυ πρὶν κοιμηθῆτε κρέμα ΤΟΚΑΛΟΝ, χρώματος
ρόζ, τροφὴν διὰ τὴν ἐπιδερμίδα. Περιέχει ΒΙΟΣΕΛ, ἓνα στοιχεῖο
φυσικὸ καὶ ἀναζωογονητικόν. Εἶναι τὸ στοιχεῖο αὐτὸ ἡ ἐκπληκτικὴ
βιολογικὴ ἀνακάλυψις τοῦ Δρ. Στέσκαλ, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστη-
μίου τῆς Βιέννης. Τρέφει καὶ ἀναζωογονεῖ τὸ δερμα κατὰ τὴν ὥραν
τοῦ ὕπνου σας. Σπινάτε τὸ πρωὶ μὲ ἓνα δερμα πῶς διαφανές, πῶς
φρέσκο, πῶς νεανικόν. Αἱ ρυτίδες καὶ αἱ γραμαὶ χάνονται ταχύ-
τητα. Τὸ πρωὶ χρησιμοποιοῦτε κρέμα ΤΟΚΑΛΟΝ, ἄσπρη. Περιέχει
στοιχεῖα πῶς καθαρίζουν καὶ τρέφουν θαυμάσια τὸ δερμα καὶ κά-
νουν καὶ τὸ πῶς ἄγριο δερμα μετὰ ξίνο καὶ ἀπαλὸ σὰν τὸ βελούδο.
Αἱ γυναῖκες τῶν 40 καὶ τῶν 50 ἐτῶν ἀκόμη μποροῦν νὰ ἀποκτήσουν
ἓνα δερμα νεανικόν καὶ χαριτωμένον μικροῦ κοριτικοῦ καὶ ἓνα χρῶμα
μᾶς γοητευτικῆς εὐμορφίας. Χιλιάδες γυναικῶν, γοητευμένων, ὁμο-
λογοῦν τὸ σχεδὸν μυθικὸ ἀποτέλεσμα πῶς ἐπιτυγχάνει κανεὶς ἀπὸ
μιά τόσο ἀπλὴ θεραπεία πῶς κάνει μόνος του στὸ σπῆτι του. Ἐπι-
τυχητὰ ἀποτελέσματα ἐγγυῶνται ρητῶς καὶ αἱ δύο κρέμες, ἄλλως ἐ-
πιστρέφονται τὰ χρήματα.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΟΤΟΤΥΠΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΜΜΙΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΓΓΛΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΑΡΕΑ Α. Παπακώστα
ΗΜΕΡΑ 10-9-81
ΑΡΙΘ. 30254

Είναι ευτυχής γιατί είναι ωραία

Η πραγματική ωμορφιά απαιτεί δροσερό και περιποιημένο δέρμα. Η μορφή και η γραμμή δεν είναι πολλάκις τόσο απαραίτητοι.

Ένα πρόσωπο με επιδερμίδα δροσερή, νεανική και τρυφερή προσδίδει ακαταμάχητη γοητεία.

Μόνον με την γνωστή κρέμα NIVEA αποκτάτε τέτοια όψη.

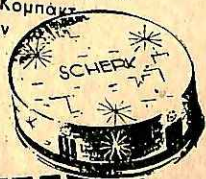
Η NIVEA είναι η μοναδική κρέμα, η οποία περιέχει την συγγενή προς το δέρμα EUCERIT και δι' αυτής εξασκεί εξαιρετικά ευεργετική επίδραση επί των σπουδαιότερων στρωμάτων του δέρματος.

SCHERK

Μικρό παράδειγμα

Ένα δροσερό αταράτο πρόσωπο με καστανά μάτια και σκούρα μαλλιά χρειάζεται πούδρα χρώματος Rachel, κομπάκι και κραγιόν σε χρώμα India. Πόσο είναι εύκολος ο καλλωπισμός με τον πινακά του Scherk! Σας βοηθεί να εύρετε το αρμονικό συμπλήρωμα της ωμορφιάς σας είτε είστε ξανθή, μελαχροινή ή καστανή. Η αίθερια πούδρα Mystikum, το κομπάκι Mystikum και το κραγιόν χιελών Nigella προσεκτικά διαλεγμένα στον τόνο που σας ηγαίνει καλύτερα στα μάτια, μαλλιά και επιδερμίδα θα δημιουργήσουν τον ξεχωριστό γοητευτικό σας τύπο. Ο πιναξ του Scherk εύρισκεται εις όλα τα καταστήματα. Πούδρα Μυστικουμ σε κουτιά των δραχμών 80. και 50. Κομπάκι Μυστικουμ Δρ. 40. Κραγιόν χιελών Νιγκέλλα Δρ. 40.

Μυστικουμ πούδρα

ΕΛΛΗΝΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΣΟΥ 26

ΕΤΟΣ Κ'

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΜΑΪΟΣ 1940

Λογοδοσία της Έκτελεστικής Επιτροπής

του Ε. Σ. Ε. 1939 — 1940

Πριν προσβώμεν εις την λογοδοσίαν των πεπραγμένων υπό της Έκτελεστικής Επιτροπής κατά το χρονικόν αυτό διάστημα, θεωρούμεν καθήκον ν' αναφέρωμεν μετά θλίψεως ελλικρινούς την απώλειαν την οποίαν υπέστη το Ε.Σ.Ε. και ο γυναικείος Ελληνικός κόσμος διὰ τοῦ θανάτου τριῶν ἐξεχουσῶν Ἑλληνίδων. Τῆς Καλλιρόης Παρρέν, Προέδρου τοῦ Λυκείου Ἑλληνίδων καὶ ἐπιτιμῶν μέλους τοῦ Ε.Σ.Ε., τῆς Μαρίας Καζούλη, Προέδρου τοῦ Σωματείου Μέλους τοῦ Ε.Σ.Ε. Ἐνώσεως Ἑλληνίδων Αἰγύπτου ἢ «Μάννα» τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ τῆς Ρωξάνης Καρατζῆ, Προέδρου τοῦ Σωματείου Μέλους Ἀσύλου Ἁγίας Αἰκατερίνης, τῶν ὁποίων τὸ κοινωνικόν, φιланθρωπικόν καὶ ἐκπολιτιστικόν ἔργον ἀποτελεῖ μέγαν στάθμὸν εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς προόδου καὶ τῆς χειραφετήσεως τῆς συγχρόνου Ἑλληνίδος.

Ἀλλὰ καὶ ἡ δύναμις τῆς Ὁμοσπονδίας μας ἐμειώθη κατὰ τὴν χρονικὴν αὐτὴν περίοδον διὰ τῆς διαλύσεως 5 Σωματείων Μελῶν, με πολυετὴ κοινωνικὴν δράσιν ὑπὲρ τῆς γυναικείας προόδου:

1ον Τῆς Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Νεανίδων Ἀθηνῶν. 2ον Τοῦ Συλλόγου Μικραὶ φίλαι τῶν Πτωχῶν Ἀθηνῶν. 3ον Τῆς Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Νεανίδων Θεσσαλονίκης. 4ον Τοῦ Μηθιτικοῦ Συστήτου ὁ «Φοῖνιξ» Θεσ/νίκης. 5ον Τῆς Ἐνώσεως Ἑλληνίδων Ἀρναίας Χαλκιδικῆς.

Ἐπίσης τὰ δύο Σωματεῖα Μέλῃ τοῦ Ε.Σ.Ε. τοῦ Καίρου ἢ Ἐνώσεις Ἑλληνίδων καὶ τὸ Σωματεῖον αἱ Μελίσσαι, συνεπτύχθησαν εἰς ἓν.

Ἐξ ἄλλου προσετέθη νέον Σωματεῖον Μέλος, ἡ «Φιλόπτωχος» Ἀδελφότης Ἑλληνίδων» Κτήματος Πάφου Κύπρου τῆς ὁποίας σκοπὸς εἶναι ἡ περίθαλψις καὶ προστασία τῶν ἀπόρων.

Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ ὑπέστη ἐπίσης μεταβολὰς εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς, διότι 3 μέλη αὐτῆς, ἢ Ἀντιπρόεδρος κ. Μαρία Τσουδεροῦ, καὶ αἱ Σύμβουλοι κ. Ζωὴ Δημητρακοπούλου καὶ Ἀλεξάνδρα Μαντζουλίνου ἀπεσύρθησαν κατὰ διάφορα χρονικά διαστήματα καὶ ἀντεκατεστάθησαν συμφώνως μετὰ τὰς ἐκλογὰς τῆς ἐτήσιας Γεν. Συνελεύσεως τῆς 30 Μαρτίου 1938 ὑπὸ τῶν κυριῶν Ἑλμίνας Παντελάκη, Ἀθανασίας Ρεδιάδου καὶ Ἰουλίας Καρόλου. Ἀντιπρόεδρος ἐξελέγη ἡ κ. Ἑλένη Ρουσσοπούλου. Πρὸς τὰς παραιτηθείσας ἀγαπητὰς συναδέλφους καὶ πολυτίμους συνεργάτιδας, ἐκφράζομεν θερμοτάτας

εὐχαριστίας διὰ τὴν μετὰ ζήλου καὶ εὐσυνειδήσιας ἐξυπηρέτησιν τῶν σκοπῶν τοῦ Ε.Σ.Ε.

Ἡ συνεργασία μετὰ τὰ Σωματεῖα Μέλῃ ἐξηκολούθησε καὶ κατὰ τὸ λήξαν χρονικὸν διάστημα μετὰ τὴν ἀποστολὴν ἐκ μέρους μας ὑπηρεσιακῶν ἐγκυκλίων, τῶν πρακτικῶν τῆς τελευταίας Γενικῆς Συνελεύσεως καὶ τῆς Ἐκτάκτου τοιαύτης μετὰ τῶν τροποποιήσεων τοῦ Καταστατικοῦ, ὡς καὶ τῆς ἀποστολῆς τῆς Λογοδοσίας τοῦ Ε.Σ.Ε. τοῦ ἔτους 1938—1939. Τὸ Ε. Σ. Ε. ποσέδῃ καὶ εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν μερικῶν ἐξ αὐτῶν, μεσολάβησαν εἰς τὴν διεκπεραίωσιν ὑποθέσεων τῶν ἐνταῦθα. Εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ε. Σ. Ε. ἐλήφθησαν ἐπίσης λογοδοσίαι Σωματείων Μελῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἐμφαίνεται ἡ συνεχὴς ποδὸς τῆς κοινωνικῆς καὶ φιλανθρωπικῆς ἐργασίας τῶν ἀποτελούντων τὴν Ὁμοσπονδίαν μας γυναικείων σωματείων. Ἐπὶ πλέον εἰχομεν τὴν εὐχαρίστησιν νὰ δεχθώμεν καὶ νὰ γνωρίσωμεν προσωπικῶς περὶ τὰ 100 μέλη δύο Σωματείων Μελῶν τοῦ Ε. Σ. Ε. τῆς Ἐνώσεως Φιλανθρωπικῶν Σωματείων Ἐδέσεως καὶ τοῦ Λυκείου Ἑλληνίδων Ἀμμοχώστου Κύπρου. τὰ ὁποῖα παρέμειναν ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα ἐνταῦθα πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Πρωτεύουσας καὶ τῶν Ἱδρυμάτων Κοινωνικῆς Προνοίας καὶ Περιθάλψεως, τὰ ὁποῖα χάρις εἰς τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὸ κοινωνικὸν πρόγραμμα τῆς Κυβερνήσεως, ἐτελειοποιήθησαν καὶ ἐποπλασιάσθησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Πρὸς τὴν Ἐνώσιν Φιλανθρωπικῶν Σωματείων Ἐδέσεως τὸ Ὑπουργεῖον Διοικήσεως Πρωτεύουσας ἐδωρῆσε διὰ τοῦ Ε. Σ. Ε. δραχμὰς 25.000, πρὸς ἐπέκτασιν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ Παιδικοῦ Σταθμοῦ Ἐδέσεως, ὁ ὁποῖος ἰδρύθη πρωτοβουλία τῆς Ἐνώσεως καὶ λειτουργεῖ δαπάνῃ αὐτῆς. Ὁ Παιδικὸς αὐτὸς Σταθμὸς ἐξυπηρετεῖ πολλὰς μητέρας ἐργαζομένας εἰς τὰ ἐργοστάσια τῆς πόλεως. Κατὰ τὸν μῆνα Αὐγούστου τοῦ λήξαντος ἔτους ἢ Ἐκτελ. Ἐπιτροπὴ, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν δυσχερὴ πολιτικὴν κατάστασιν καὶ τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον ἐμπλοκῆς καὶ τῆς Πατρίδος μας, εἰς τὸν πόλεμον ἀπεφάσισε νὰ ἐργασθῇ πρὸς συγκέντρωσιν τῶν δυνάμεων τῆς Ὁμοσπονδίας μας, διὰ τῆς Ὁργανώσεως ἐθελοντικῆς γυναικείας ἐργασίας ἐν περιπτώσει ἐπιστρατεύσεως πρὸς ἐξυπηρέτησιν ἐνδεχομένων ἀναγκῶν.

Πρὸς τοῦτο ἀπετάθη πρὸς τὰ Σωματεῖα Μέλῃ, ὡς πρὸς ὅλα τὰ μέλη τοῦ Ε.Σ.Ε., τὰ ὁποῖα ἐσπευσαν μετὰ μεγάλης προθυμίας καὶ πατριώ-

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΙΔΟΣ

τισμού να δηλώσουν, ότι προσφέρονται να υπηρετήσουν παντοιοτρόπως, προς πλήρωση παρούσας ανθρωπίνων αναγκών. Έν συνεχεία της εκκλήσεως ελήφθησαν τελευταίως από Σωματείων Μέλους του Έξωτερικού περιλαίμια δια τούς φρουρούς των συνόρων της Πατρίδος μας κατασκευασθέντα υπό των Μελών του Σωματείου, με ευχάς υπέρ των γενναίων Ακριτών. Εύθως από της πρώτης στιγμής η πρωτοβουλία και η κίνησις αυτή του Ε.Σ.Ε. έτέθη υπό τας διαταγάς της Σεβαστής Κυβερνήσεως, η οποία και απέδεχθη ταύτην.

Η εργασία των Τμημάτων, διά της οποίας εξυπηρετείται επί το πρακτικώτερον ο σκοπός της Οργανώσεώς μας, εξηκολούθησεν άνελλιπώς και λίαν επιτυχώς.

Κατά τας αρχάς του έτους ιδρύθη και νέον Τμήμα Προστασίας Άγροτίδων Γυναικών, υπό την Προεδρείαν της κυρίας Έδλας Νάζου, του οποίου σκοπός είναι: η βελτίωσις της ζωής των γυναικών της Υπαίθρου, διά της μορφώσεως των εις ζητήματα υγιεινής και οικιακής οικονομίας.

Πραγματοποιήσις του έκπολιτιστικού τούτου έθνους δύναται να επιτευχθή διά στενωτέρας επικοινωνίας των άστικών γυναικών με άγρότιδας και διά της συστάσεως μικρών τοπικών επιτροπών, αΐτινες θ' αποτελούν τον συνδετικόν κρίκον της εφαρμογής του μορφωτικού προγράμματος του Τμήματος τούτου.

Η εργασία θα περιστραφή γύρω από τ' ακόλουθα θέματα: Υγιεινή του σπιτιού. Περιποίηση των παιδιών. Περίθαλψις των άρρώστων. Τρόποι άνακουφιστικής εργασίας και ο καλλίτερος καταμερισμός της εις τὰ μέλη της οικογενείας. Υγεία και περιποίηση των κτηνών. Εβίωση και χορήγισμα κηπάρια. Φυσικά θαφαί. Λαϊκά Άγορά, Οργανώσεις της άναφυχής εις τὰ χωριά.

Άνευστάθησαν εκ νέου, κατά χρονολογικήν σειράν τὰ Τμήματα Γυναικείας Έργασίας, Τύπου και Νομικών, τὸ όπειον περιλαμβάνει και τὸ Νομικόν Γραφεῖον του Ε. Σ. Ε.

Η Πρόεδρος του Νομικού Γραφείου Κα Άννη Ρουσοπούλου πασητήθη από του παρελθόντος Δεκεμβρίου. Επίσης υπέβαλον τὰς παραιτήσεις των η Πρόεδρος και Άντιπρόεδρος του Τμήματος Προστασίας Παιδιού και Νίτσα Κωνσταντοπούλου και Μαργαρίτα Άποστολίδου. Προς τὰς άνω Κυρίας εκφράζομεν και σήμερον τὰς θερμάς μας ευχαριστίας διά την πολύτιμον συνεργασίαν των.

Η Έπιτροπή Ραδιοφωνικών έκπομπών του Ε. Σ. Ε., της οποίας την ίδρυσιν είχομεν άναγγείλει κατά την περυσινήν μας Γενικήν Συνέλευσιν, θα λογοδοτήση όμοι με τὰ Τμήματα του Ε. Σ. Ε.

Τὸ Τμήμα Οικιακής Οικονομίας η τὸ Οικονομικόν Τμήμα υπό την Προεδρείαν της Κας Ειρήνης Γουλμής, του οποίου σκοπός είναι να δώση στοιχεῖα οικοκυρικών γνώσεων εις τὰς γυναῖκας λαϊκῶν και εργατικῶν τάξεων, στοιχεῖα άπαραίτητα διά την συντήρησιν της οικονομίας και την άνύψωσιν του βιωτικού επιπέδου των τάξεων τούτων, πρόκειται εντός του τρέ-

χοντος έτους ν' άρχίσῃ την εφαρμογήν του προγράμματός του εις την Λαϊκήν Συνοικίαν Άνω Πετράλων.

Η έκδοσις του περιοδικού «Έλληνις» εξηκολούθησε τακτικά υπό την διεύθυνσιν της Κας Έλένης Ρουσοπούλου, η οποία κατά τὸν λήξαντα μήνα υπέβαλε διά λόγους υγείας την παραίτησιν της, άφου επί ολόκληρον έπταετίαν εργάσθη με πίστιν και ένθουσιασμόν διά την εκπλήρωσιν του σκοπού της έκδόσεως του περιοδικού. Την παρακαλούμεν να δεχθῇ και δημοσίῃ την ευγνωμοσύνην και τὰς ευχαριστίας της Έκτελεστικῇ Έπιτροπῇ και ολόκληρου του Ε. Σ. Ε. Δεδομένου ότι η «Έλληνις» είναι τὸ μόνον καθαρῶς γυναικεῖον έλληνικόν περιοδικόν από φεμινιστικῆς άπόψεως και χρησιμεύει ως συνδετικὸς κρίκος μεταξύ των Μελών του Ε. Σ. Ε., έπωφελοῦμεθα της σημερινῆς συγκεντρώσεώς μας διά να συστήσωμεν θερμῶς προς τὰς άναπητάς Κυρίας Άντιπροσώπους των Σωματείων Μελών να υποστηρίξουν την συνέχισιν της έκδόσεως της «Έλληνίδος», έγγραφουσαι μεταξύ των Μελών των Σωματείων των και νέας συνδρομητριάς. Την διεύθυνσιν της «Έλληνίδος» ανέλαβεν ήδη η Κας Έλμίναν Παντελάκη.

Ός σὰς είναι ήδη γνωστόν, κατά τὸν Φεβρουάριον εκλήθη έκτακτος Γενική Συνέλευσις του Ε. Σ. Ε., εις την οποίαν υπεβλήθη προς ένκρισιν πρότασις της Έκτελεστικῆς Έπιτροπῆς περί άποσπάσεως του Ε. Σ. Ε. από τὸ Διεθνές Συμβούλιον Γυναικῶν.

Εἰς την απόφασιν αὐτήν κατέληξεν η Έκτελεστική Έπιτροπή κατόπιν μακρᾶς και ώριμου σκέψεως, χάριν του γενικωτέρου συμφέροντος του Ε. Σ. Ε. και η Γενική Συνέλευσις την ένέκρινε και επέφερε τὰς επιβαλλομένας τροποποιήσεις ώρισμένων άρθρων του καταστατικού.

Κατόπιν τούτων η όργάνωσις μας, διατηροῦσα πάντοτε την όμοσπονδιακήν της μορφήν και άκέραιον τὸν βασικόν της σκοπόν, του οποίου την επίτευξιν ποόκειται να επιδιώξη και εις τὸ μέλλον από καθαρῶς Έλληνικῆς άπόψεως, έζήτησε την ήθικην και υλικήν υποστήριξιν του Κυρίου Προέδρου της Κυβερνήσεως, ο οποίος υπεσχέθη άμέριστον ταύτην και διά του Σεβαστού Υπουργείου Κρατικῆς Υγιεινῆς και Άντιλήψεως ανέλαβε κατά τὸ τρέχον έτος την έπινοήγησιν της Οργανώσεώς μας διά του ποσού των 400.000 δραχμῶν, ποός συνέγισιν του προγράμματος της εργασίας του, επιφυλασσάμενος να υποστηρίξη και πᾶσαν μελλοντικὴν προσπάθειαν εντός του επιδιωκόμενου υπό της Όμοσπονδίας μας σκοπού.

Η Έκτελεστική Έπιτροπή εκφράζει και δημοσίῃ σήμερον προς τὸν Πρόεδρον της Κυβερνήσεως Κον Ίωάννην Μεταξᾶν τὰς ευχαριστίας της διά τὸ ένδιαφέρον και την ένίσχυσιν της Οργανώσεώς μας.

Η Πρόεδρος

ΣΜΑΡΑΓΔΑ Θ. ΔΗΜΑΡΑ

Η Γενική Γραμματεὺς
ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ Κ. ΒΑΡΔΑ

Σέλμα Λάγκερλοφ

Μακρυά, σὲ μιά από τις πιὸ σκιερές, σιωπηλές, μεγαλοπρεπείς έξοχές του Βέρλμαντ, της πιὸ ρομαντικῆς επαρχίας της Σουηδίας, ὡς τελευταία ζούσε ἡ Σέλμα Λάγκερλοφ. Ήταν 84 χρόνων πῖσω της μιά μακρυά ζωὴ ακούραστης, ἐπίμονης εργασίας και ἀστεῖρευτης φαντασίας, μιά ζωὴ πίστεως και ποιήσεως, εὐσυνειδησίας και ὄνειροπολήσεως... Μέσα της ἡ θαθεῖα συνείδηση πὼς εἶχε ἀπόλυτα ὀλοκληρωμένο τὸν κύριο πόθο της ζωῆς της : πόθο πὸ τόσο ἀπλᾶ ἐκφράζει ἡ αὐθόρμητη σκέψη πὸ την κυρίεῦσε ολόκληρη, ὅπως σημειώνει στὸ ἡμερολόγιο πὸ κρατοῦσε κοριτσάκι 14 χρόνων, σὰν θρέθηκε γιὰ πρώτη φορὰ μέσα στὴν ἐπιβλητικὴ, κατασκευτικὴ μητρόπολη της Οὐψάλας : «Πὼς θάθελα νὰ υπηρετήσω κ' ἐγὼ τὸ Θεὸ και τὴ Σουηδία, σὰν ὅλους τοὺς μεγάλους αὐτοὺς ἀνδρας και τοὺς ἥρωας πὸ θρίσκονται ἐδῶ μέσα θαμμένοι».

Εἶχε κάτι παραπάνω καταρθῶσει ἡ Σέλμα Λάγκερλοφ : Γιατί, μέσα στ' ἀθάνατα ἔργα, ὅπου συγκέντρωσε ὅλους τοὺς παληοὺς φανταστικούς θρύλους, τίς γεμάτες μυστικοπάθαια παραδόσεις της πατρίδας της, δὲν ἔβαλε μόνο την ψυχὴ της Σκανδιναυικῆς γῆς, ἀλλὰ την ψυχὴ της ἀνθρωπότητος ολόκληρης, τόσο σπλαχνικός, μεγαλόκαρδος, πονετικός, τόσο θαθεῖα ἀνθρώπινος εἶναι ὁ τόνος πὸ μ' αὐτὸν ἐξέφρασε ὅ,τι ἤθελε νὰ μᾶς ἀφηγηθῇ.

Έτσι, ἀπόλυτα ἱκανοποιημένη γιὰ τὸν πραγματοποιημένο της σκοπό, περνοῦσε ἡρεμα, εὐτυχισμένα τὰ τελευταῖα χρόνια της ζωῆς της. Δὲν της ἔμελλε ὅμως ὅμοια ἡρεμο κ' εὐτυχισμένο νᾶναι τὸ τέλος πὸ τόσο γαλήνια περίμενε. Ἡ θάρβαρη ἐναντίον της Φινλανδίας ἐπίθεση, ἡ τραγωδία πὸ τόσο ἡρωικά, ολόκληρους μῆνες τραβοῦσε ἕνας λαὸς τόσο κοντινός και τόσο ἀγαπητός, με τὸν ὅποιο τόσες ὁμοιότητες και τόσοι συνδέσμους εἶχε ὁ δικός της λαός, εἶχε σκορπίσει μέσα της ἀπέραντη θλίψη και ἀγωνία. Κι' ὅταν ἔφθασε στ' αὐτιά της ἡ εἰδηση της συντριπτικῆς εἰρήνης πὸ ἐπέβαλλε μιά σκληρὴ ἀνάγκη, μὰ πὸ παρέδιδε ἕνα μέρος της ἀγαπημένης Σκανδιναυικῆς γῆς στὸν ἐπιδρομέα, ἡ καρδιά της δὲν μπόρεσε ν' ἀνθέξη. Ἡ Σέλμα Λάγκερλοφ ἔπεσε ἀναίσθητη και δὲν ξανασυνῆλθε.

Ἡ μεγαλύτερη μὰ και ἡ δραματικώτερη

διαμαρτυρία ποῦγινε ποτὲ μῆς ψυχῆς χριστιανικῆς, εὐλαβικῆς, μὰ κυρίως δίκαιης κι' ἀνθρωπιστικῆς, μπρὸς στὴν πιὸ ἄδικη και ἀπάνθρωπη ἐπιβολὴ της βίας και τοῦ καταναγκασμοῦ της δῆθεν πολιτισμένης ἐποχῆς μας.

Ἡ Σέλμα Λάγκερλοφ ὑπῆρξε μιά από τις μεγαλύτερες γυναικεῖες δόξες, ὅχι μόνο της Σουηδίας, ἀλλὰ τοῦ κόσμου ὅλου. Γεννημένη τὸ 1858 στὴν ρομαντικὴ επαρχία τοῦ Βέρμλαντ, στὸ πατρικὸ κτῆμα Μορμπάκκα, μεγάλωσε μέσα σ' ἕνα περιβάλλον, φυσικὸ και οικογενειακό, ἐξαιρετικὰ ἀγνὸ, θρησκευτικό, ἐθνικιστικό, ἀλλὰ ταυτοχρόνως γεμάτο ἀπὸ ἀνώτερα ἀνθρωπιστικά και κοινωνικά ἰδανικά. Καὶ ἡ ἐντελὴς ἰδιαίτερη αὐτῇ πνοὴ πὸ ἀπὸ τὰ πρῶτα της χρόνια ολόκληρη την συνεπῆρε, ἀποτελεῖ τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ τοῦ δυνατοῦ της ταλέντου, χαρακτηριστικὸ πὸ διακρίνει ὅλα της τὰ ἔργα και πὸ ἀπ' αὐτὰ μεταδόθηκε σ' ὅλη την Σουηδικὴ λογοτεχνία,

την όποιαν έπηρέασε σέ μεγάλο βαθμό. Πραγματικά, τó συγγραφικό έργο τής Σέλμας Λάγκερλοφ θεωρείται από τήν σύγχρονη ευρωπαϊκή κριτική σάν μιá αλήθινή μεταστροφή από τόν νατουραλισμό, πού είχε επικρατήσει από τά μέσα του 19ου αιώνας και έπειτα, στόν ρομαντισμό τής προπερασμένης γενεάς.

Στό χαρακτηριστικό αυτό όφείλεται ή τεράστια έπιτυχία του διηγήματος πού έστειλε τό 1890 στόν διαγωνισμό πού είχε προκηρύξει τό γυναικείο περιοδικό «*Λιντουμ*». Έπιτυχία πού έμελλε ν' αλλάξει όλότελα όχι μόνο τή ζωή τής Λάγκερλοφ, αλλά και όλη τήν κατεύθυνση τής λογοτεχνίας τής πατρίδας της.

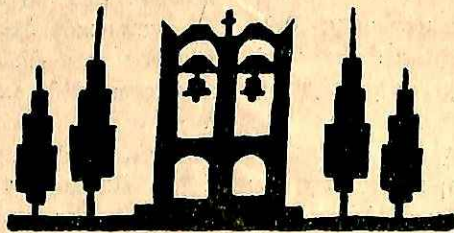
Έξαιρετική ήταν ή έντύπωση πού προξένησε ή ζωντάνια, τό χρώμα, ή δύναμη του ύφους της, καθώς και ή αγνότης και τό όνειροπαρμένο τής έμπνευσέας της.

Η θάρωνη Έσσελντε Άντελσπάαρ, πού θρίσκόταν τήν έποχή εκείνη επί κεφαλής τής γυναικείας κινήσεως τής Σουηδίας και ήδη τήν γνώριζε, τήν άγαπούσε και τήν θαύμαζε, ένθουσιασμένη, τής έπρόσφερε τότε τά μέσα νά αφήσει τό διδασκαλικό επάγγελμα, πού εξέασκούσε στή μικρή πόλη Λανκρίμα, και νά άποσυρθί στήν έξοχή και νά άφιερωθί όλοκληρωτικά στό συγγραφικό της έργο. Μετά ένα χρόνο έδημοσιεύετο «*Ο θρύλος του Γκέστα Μπέρλικ*», ένα μεγάλο δίτομο έργο, μιá αλυσιδία θρύλων και παραδόσεων, ένα είδος λαϊκής έποποιίας τής Σκανδιναβικής φυλής, πού τήν έκάμε διάσημη. Η Κωνή Γνώμη τής Σουηδίας ζήτησε από τό κράτος νά δώση στήν ταπεινή και άγνωστη, μιά γεμάτη ένθουσιασμό και έθνική πίστη, δημοδιδασκάλισσα τά μέσα νά ταξιδέψι και νά γνωρίσι κι άλλες χώρες, κι άλλους λαούς, νά πλουτίσι τήν έμπνευσή της. Έτσι πήγε στήν Ιταλία, έζησε στή Σικελία, άργότερα ταξίδεψε στούς Αγίους Τόπους. Κ' έξεπήγασαν «*Τά θαύματα του Άντιχρίστου*», και

ή «*Ιερουσαλήμ*», (1901—1902), ένα από τά πιό δυνατά της έργα. Τέταρτο μεγάλο έργο της είναι «*Τό θαυμαστό ταξίδι του Νίλς Χόλγκερσον στή Σουηδία*», προωρισμένο για άναγνωστικό βιβλίο των δημοτικών σχολείων, πού παρουσιάζει μέ τήν μορφή θρύλων και ιστορημάτων για τά ζωά, μιá υπέροχη πατριδογραφία, γραμμένη μέ τό γεμάτο ζωή, άπλό, άπείριτο ύφος, πού είναι σάν έπίτηδες πλασμένο για νά ένθουσιάζη και συγκινή τήν άπλοϊκή παιδική ψυχή. Έκτός των μεγάλων αυτών έργων ή Σέλμα Λάγκερλοφ έγραψε ακόμη «*Τά άόρατα δεσμά*», «*Τό παραμύθι ενός κτήματος*», «*Τό σπίτι του Άλλεκρούνα*», «*Τους θρύλους για τό Χριστό*», «*Τους Κάμπους*», τις «*Βασίλισσες στήν Κούγκα-Χέλλα*» και άλλα πολλά. Τά τελευταία δέ χρόνια τό «*Μορμπάκα*», όπου μäs έξιστορεί τήν πρώτη παιδική της ζωή, πηγή τής άστεϊρευτης και αγνότατης έμπνευσέας της. Καθώς και τό «*Παιδικό ήμερολόγιό μου*», πού δημοσίευσε τό 1932, άπαράμιλλη σέ δροερότητα και συγκίνηση άπεικόνιση τής τρυφερός, όνειροπόλας και γεμάτης ένθουσιασμό ψυχής ενός κοριτσιού 14 χρόνων.

Η Σουηδία, γεμάτη άναγνώριση και εύγνωμοσύνη πρós τήν ξεχωριστή αυτήν έντελώς ιδιοφυία, είχε εκλέξει τήν Σέλμα Λάγκερλοφ διδάκτορα του Πανεπιστημίου τής Ουψάλας και τό 1908 τής άπένειμε τό βραβείο Νόμπελ. Δημοσιεύομεν εις τό φύλλον αυτό ένα από τά διηγήματά της, από τά πιό αντιπροσωπευτικά του ξεχωριστού είδους πού πραγματεύθηκε, κατά μετάφραση έκ του Σουηδικού του άειμνήστου Γιάννη Χρυσάφη, και τόν χαρακτηριστικό πρόλογο του βιβλίου της «*Τό βιβλίο των θρύλων*», κατά μετάφραση τής δίδος Σοφίας Καζάξη. Ο πρόλογος αυτός άποτελεί τόν λόγο πού ή Σέλμα Λάγκερλοφ έβγαλε κατά τήν ύποδοχή πού τής έγινε, όταν τής άπένειμαν τό βραβείο Νόμπελ.

ΕΛΜΙΝΑ ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ

ΣΕΛΜΑ ΛΑΓΚΕΡΛΟΦ

Η γριά Άγνή

Μιά γριά άνέβαινε τ' άνηφορικό μονοπάτι μέ μικρά, θιαστικά θήματα. Ήταν κοντή κι άδύνατη· τό πρόσωπό της ήταν χλωμό κι άπομαραμένο, αλλά ήμερο κι έκφραστικό. Θορούσε μακριά μπέρτα και πλοισισμένη σκουφέτα. Στό χέρι της κρατούσε μιá σύναψη κι ένα κλαδάκι άγριολούδο, τυλιγμένο στό μαντηλάκι της.

Άπάνω, ψηλά στή μεγάλη ράχη, εκεί πού δέντρο δέν έφύτρωνε, είχε ένα χαμόσπιτο, άκριβώς στήν άκρη τής πλατιάς παγοθάλασσας, πού κατέβαζε τό παγόρεμά της από τις χιονισμένες βουνοκορφές, κάτω βαθιά στόν κάμπο. Εκεί καθόταν ή γριά όλομόναχη. Όλοι οι δικόι της είχαν πεθάνει.

Ήταν Κυριακή κι είχε πάει στήν εκκλησία. Μά χωρίς νά καλοξέρη κι ή ίδια τό γιατί δέν εύχαριστήθηκε, παρά χάλασε ή καρδιά της μέ τή λειτουργία τή σημερινή. Ο παπäs είχε θγάλει λόγο για τό θάνατο και τους άμαρτωλούς, και τά λόγια του τήν είχανε τρομάξει. Κι έπειτα θυμήθηκε πώς είχε άκούσει στά παιδιάτικα της χρόνια, νά λένε ότι πολλοί άμαρτωλοί θασανίζονται μέσα στά αιώνια πάγη, στήν κορφή του βουνού, από πάνω από τό καλύβι της. Και σιγά σιγά γυρίσανε ξανά στή θύμησή της όλες οι ιστορίες πού είχε άκουστά γι' αυτούς τους στρατοκόπους τής παγοθάλασσας, τους άκούραστους αυτούς ήσκιους, πού τους κυνηγούσαν οι παγωμένες άνεμικές του βουνού.

Οι θύμησης αυτές τής έφεραν μιá μεγάλη τρομάρα για τό βουνό· στοχάστηκε πώς τό καλύβι της θρισκόταν πάρα πολύ ψηλά. Άν καμιά φορά εκείνοι, πού άόρατοι στρατοκοπούσαν άπάνω στίς βουνοκορφές, έέκοθαν από τήν παγοθάλασσα! Κι αυτή νά θρίσκειτά όλομόναχη στό καλύβι!

Η ιδέα αυτή τής μοναξιάς έδωσε στή σκέψη της έναν ακόμα πιό θλιβερό δρόμο. Πάλι τήν έζωσε ό καύμος πού τήν κρυφότερωγε σ' όλη της τή ζωή. Τί συμφορά νά είναι κανείς τόσο μακριά από τους ανθρώπους!

— Έ, γριά Άγνή, είπε δυνατά μοναχή της, όπως είχε συνηθίσι νά μιλάη μοναχή της στήν έρημιά, κάθεσαι εκεί πάνω στό καλύβι σου και γνέβεις κι' όλο γνέβεις. Τσακίζεσαι στή δουλιά όλη τήν ήμέρα για νά μήν ψοφήσι από

τήν πείνα. Μά πές μου, υπάρχει στόν κόσμο κανένα πλάσμα πού ή ζωή σου νά του δίνη λίγη χαρά; Κανένα, γριά Άγνή! Νάχες τουλάχιστο κάποιον απ' τους δικούς σου πάνω στή γή. Νά καθόσουνε πιό κάτω κάτω τό χωριό, θά μπορούσες ίσως νά κάνης κανένα καλό. Θεόφτωχη, όπως είσαι, ούτε σκυλι ούτε γατί θά μπορούσες νά ταΐσις, μά θά μπορούσες καμιά φορά νά θάλης κανέναν δυστυχισμένο ζητιάνο σέ μιá γωνιά νά πλαγιάση. Δέν έκανεσ καλά νά ζής τόσο μακριά, γριά Άγνή. Και μιá φορά στή ζωή σου θά μπορούσες νά δινες μιá γουλιá νερό σέ κανένα διψασμένο διαβάτη, θάνοιωθες για λίγο πώς σέ κάτι άφελεί ή ζωή σου».

Άναστένανε πάλι και στοχάστηκε πώς ούτε οι χωριάτισσες πού τής δίναν μαλλί για γνέσιμο, ούτ' αυτές δέ θά τήν κλαίγανε όταν θά πέβαινε. Πολλές φορές έγύρεψε νά κάνη καμιά καλύτερη δουλειά, μά ήταν τόσες άλλες πιό άξιες, πού τήν κάναν καλύτερα. Και τήν πήρε τό παράπονο κι άρχισε νά κλαίη, όταν συλλογίστηκε ότι κι' ο παπäs ακόμα, πού τήν έθλεπε στήν ίδια θέση στήν εκκλησία, χρόνια και χρόνια, τό ίδιο θά τόχε άν δέ θά τήν ξανάβλεπε πιά.

— Είναι τό ίδιο σά νάμαι πεθαμένη», είπε πάλι μοναχή της, «κανένας δέ νοιάζεται κι' ούτε ρωτάει για μένα. Καλά θάκανα νά πεθάνω νά πάω στό καλό. Είμαι πούμαι ξυλιασμένη από τό κρύο κι' από τή μοναξιά. Κι' ή καρδιά μου άποξύλιασε κι' αυτή».

— Μά, έλα Χριστέ μου», εξακολούθησε, γιατί είχε πιά πάρει δρόμο στήν κουβέντα, «νάηταν έδω πάνω κανένας πού νά μπορούσα νά τόν βοηθήσω σέ τίποτα, θά θρίσκόταν ακόμα λιγάκι ζέστη στό κουφάρι σου, γριά Άγνή. Μά δέ μπορώ, για τ' όνομα του Θεού, νά πλέκω κάλτσες για τ' άγριοκάτσικα, ούτε νά στρώνω κρεβάτια για τ' άγρίμια. Θεέ μου και συγχώρεσέ με! — είπε κι' έσήκωσε τά χέρια της ψηλά—, στείλε μου ένα Χριστιανό πού νά ιδί κάτι κι' από μένανε, άλλοίως θά πέσω για νά μή σηκωθώ!»

Τήν ίδια στιγμή ένας ψηλός και σεβάσμιος καλόγερος τής παρουσιάστηκε μπροστά της στό μονοπάτι. Τής έπιασε κουβέντα, γιατί είδε πώς ήταν θλιμένη, κι εκείνη του έξιστόρησε

τόν καημό της. Τοῦ εἶπε πῶς κι' ἡ καρδιά της κόντευε πιά νά κοκκαλώσῃ κι' ἐκείνη καί θά κατανοῦσε κι' αὐτὴ σάν ἕνας ἀπ' τοὺς ἡσικίους τῆς παγοθάλασσας, ἂν ὁ Θεός δὲν τῆς ἔδινε τίποτε πού νά δικαιολογήσῃ τὴ ζωὴ της.

— « Ἄν θέλῃ ὁ Θεός, μπορεῖ κι' αὐτὸ νά τὸ κάνῃ », εἶπε ὁ καλόγερος.

— Μὰ δὲ βλέπεις, εὐλογημένε, ὅτι τοῦ Θεοῦ δὲν τοῦ περνάει τίποτα ἐδῶ πάνω; » ἀπάντησε ἡ γριά. « Ἐδῶ δὲν ὑπάρχει τίποτ' ἄλλο ἀπὸ αὐτὴ τὴν παγωμένη καὶ τὴν ἀτέλιωτὴ ἐρημιὰ ».

« Ὅλο κι' ἀνέβαιναν ψηλότερα πρὸς τὴ βουνοκορφή. Τὸ μουσκλό ἐτύλιγε ἀπαλὰ τὰ βράχια, φυτὰ τῶν ἄλπεων μὲ βελουδένια φύλλα στολίζαν τὶς ἄκρες τοῦ μονοπατιοῦ κι' ἡ κορφὴ, τετράψηλη, βραχόσπαρτη καὶ γκρεμοχαρκαωμένη, μὲ παγωμένα πλατώματα καὶ σωροὺς ἀπὸ χιόνι, στηλωνόταν μπροστὰ τοὺς τόσο τρομαχτικὴ καὶ τόσο θαρειά, πού λές καὶ τοὺς πλάκωνε τὰ στήθια. Ἐκεῖ εἶδε ὁ καλόγερος τὸ σπίτι τῆς γριάς πού ἦταν ἀκριβῶς κάτω ἀπὸ τὴν παγοθάλασσα.

— « Ἀ, τῆς εἶπε, ἐδῶ κάθεται; » Ἄμ τότε δὲν εἶσαι μονάχη, ἔχεις συντροφιά ὅση θέλεις. Νὰ κοίτα! »

Ὁ καλόγερος στρογγύλιζε τὰ δυό του δάχτυλα καὶ τάβαλε μπροστὰ στὸ ἀριστερὸ μάτι τῆς γριάς καὶ τῆς εἶπε, νὰ κοιτάξῃ κατὰ τὸ θοῦν. Ἐκεῖνη ὅμως ἀνατρίχιασε κι' ἔκλεισε τὰ μάτια της.

— « Ἄν εἶναι νὰ ἴδῃ τίποτα ἐκεῖ πάνω, καλύτερα νὰ μοῦ λείπῃ, εἶπε. Θεέ μου φύλαξε! τρομάρα θάταν νὰ τὸ ἴδῃ κανεὶς. »

— Τότε γειά σου! » εἶπε ὁ καλόγερος. Κι' οὔτε θά σοῦ ξαναεἰπῶ ἄλλῃ φορὰ νὰ κοιτάξῃς. »

Ἡ γριά ὅμως ἀπὸ περιέργεια, σήκωσε τὰ μάτια καὶ κοίταξε πρὸς τὸ ἀτέλιωτο χιόνι. Στὴν ἀρχὴ δὲν εἶδε καὶ τίποτε τὸ παράξενο, σιγὰ σιγὰ ὅμως ἄρχισε νὰ ξεχωρίζῃ κάποια κίνηση πού γινόταν ἐκεῖ πάνω. Εἶδε κάτι λευκὰ πράγματα νὰ ταράζονται ἀπάνω στὴν ἀσπράδα τοῦ χιονιοῦ.

Ἐκεῖνο πού θαρροῦσε στὴν ἀρχὴ πῶς ἦταν καταχνιά κι' ἀντάρρα κι' ἀσπρογάλαζα ἀντιφeggiσμάτα τοῦ πάγου, ἦτανε πλήθια ἀμέτρητα ἀπὸ ἀμαρτωλοὺς, πού βασανίζονταν ἐκεῖ, στὰ αἰώνια πάγη.

Ἡ γριούλα ἄρχισε νὰ τρέμῃ σάν τὸ φυλλοκάλυμο. Ἦταν λοιπὸν ἀλήθεια, ὅπως τὸ λέγαν οἱ παλαιοί, ἀπὸ τὴ μιὰ γενιὰ στὴν ἄλλῃ. Οἱ πεθαμένοι στρατοκοποῦσαν ἐκεῖ πάνω μέσα σ' αἰώνιον πόνο καὶ μετανοιωμό. Οἱ περισσότεροι φαινόντουσαν σάν ἀσπροσαβανωμένοι, μὰ ὅλοι ἦταν ξυπόλητοι καὶ ξεσκούφωτοι.

Ἦταν ἀμέτρητοι. Ὅλο καὶ πλήθαιναν ὅσο

τοὺς κοίταζε. Ἄλλοι προχωροῦσαν ψηλοὶ καὶ καμαρωτοί, ἄλλοι κακοπατοῦσαν σάν νὰ χορεύαν ἀπάνω στὸν πάγο, ὅλοι τοὺς ὅμως σκίζαν καὶ ματώναν τὰ πόδια τοὺς ἀπάνω στὶς γωνιές καὶ στὶς κοφτερές μύτες τοῦ πάγου.

Ὅπως τὸ λέγαν οἱ παλαιοί! Τοὺς ἔθλεπε πῶς ἐστριμογνώντουσαν ὁ ἕνας ἀπάνω στὸν ἄλλον, σάν νὰ γυρεύαν νὰ ζεσταθοῦν, μὰ στὴ στιγμὴ ξεμακραίνανε πάλι τρομαγμένοι ἀπὸ τὴ θανάσιμη παγωνιά, πού ἔβγαине ἀπὸ τοῦ καθενὸς τὸ κορμί.

Λές καὶ τὸ κρῦο σ' ὅλο τὸ βουνὸ ἔβγαине ἀπὸ τὰ κορμιά τὰ δικά τους κι' αὐτοὶ δὲν ἄφιναν τὸ χιόνι νὰ λυώσῃ καὶ κάναν τὴν πάχυν νὰ καίῃ τὸ πρόσωπο.

Δὲν περπατοῦσαν ὅλοι. Μερικοὶ στεκόντουσαν ἀσάλευτοι, ξυλιασμένοι ἀπὸ τὸ κρῦο καὶ φαινόντουσαν σὰ νὰ μαρμάρωσαν ἔτσι χρόνια καὶ χρόνια, γιατί ὁ πάγος καὶ τὸ χιόνι εἶχαν τόσο ψηλῶς γύρω τοὺς, πού μόνον τ' ἀπανωκόρμι τοὺς φαινόταν.

Ὅσο περισσότερο κοίταζε ἡ γριά, τόσο κι' ἐρχόταν στὰ συγκαλὰ τῆς. Ἡ τρομάρα τῆς πέρασε, κι' ἀντὶ γιὰ φόβο ἔνοιωθε τώρα τὴν πιὸ βαθειὰ κι' ἐγκάρδῃ λύπη γιὰ ὅλους αὐτοὺς τοὺς βασανισμένους. Δὲ σταματοῦσε οὔτε στιγμὴ τὸ θασανιστήριόν τους, οὔτε ξεκουραζόντουσαν τὰ ματωμένα πόδια, πού τρέχαν ἀπάνω στὸν πάγο, τὸν κοφτερὸ σάν τροχισμένο ἀτσάλι. Καὶ πῶς τρέμανε σύγκορμοι κι' ἀναταραζόντουσαν ἀπὸ τὸ κρῦο! Κι' ἐκεῖνοι, πού εἶχανε πετρώσει κι' οἱ ἄλλοι πού περπατοῦσαν, ὅλοι, ὅλοι!

Ἦταν καὶ πολλοὶ νέοι, κοπέλλες καὶ παληκαρόπουλα, μὰ πού νιότη στὴ μελαν' ασμένῃ τους ὄψῃ φαινόντουσαν σὰ νὰ παίζαν, μὰ ἡ χαρὰ τους εἶχε πεθάνει κι' αὐτὴ. Τρέμανε, κι' ἀνατρίχιασμένοι ζαρῶναν σάν γέροι, ἐνῶ τὰ πόδια τους λές καὶ γύρευαν τὶς πιὸ κοφτερές γωνιές τοῦ πάγου νὰ σκαρφαλώσουν ἀπάνω. Ἐκεῖνο ὅμως πού τῆς ἔκαψε περισσότερο τὴν καρδιά, ἦταν αὐτοὶ πού ἦσαν σφηνωμένοι μέσα στὸ σκληρὸ πάγο τῆς παγοθάλασσας κι' οἱ ἄλλοι πού κρεμόντουσαν σάν μεγάλοι παγωμένοι σταλαχτίτες ἀπὸ τὶς βουνοπλαγιές.

Κάποτε ἔβγαλε ὁ καλόγερος τὸ χέρι του κι' ἡ γριά Ἀγνή δὲν εἶδε πιά παρὰ τὴν ἀδεια, χιονισμένη ἐρημιὰ. Μερικοὶ βαριοὶ παγοσωροὶ ἦταν σωριασμένοι ἐδῶ κι' ἐκεῖ, φαντάσματα ὅμως παγωμένα πουθενά τὸ γαλάζιο ἀντιφeggiσμα τῆς παγοθάλασσας δὲν ἔβγαине ἀπὸ ξυλιασμένα κορμιά κι' ὁ ἀγέρας κυνηγοῦσε μερικὲς ἀνάλαφρες χιονοσιφάδες κι' ὄχι φαντάσματα.

Ἦταν ὅμως σίγουρη ὅτι δὲν τὴ γέλασαν τὰ μάτια της, γι' αὐτὸ καὶ ρώτησε τὸν καλόγερο:

— « Εἶναι συχωρεμένο νὰ κάνῃ κανεὶς τίποτε γι' αὐτοὺς τοὺς ἀμαρτωλοὺς; »

Ὁ καλόγερος ἀπάντησε:

— « Καὶ πότε ὁ Θεὸς ἐμποδίζει τὴν ἀγάπην νὰ κάνῃ τὸ καλὸ, ἢ τὴ συμπόνιαν νὰ παρηγορήσῃ; »

Μ' αὐτὰ τὰ λόγια ἔφυγε, κι' ἡ γριά Ἀγνή τράβηξε βιαστικὰ στὸ καλύβι τῆς κι' ἔκατσε καὶ συλλογιζόταν. Ὅλη τὴ νύχτα ὁ νοῦς κι' ὁ λογισμὸς τῆς γύρευε νὰ θρῆ τί μποροῦσε νὰ κάνῃ γιὰ τοὺς κολασμένους τῆς παγοθάλασσας τὴν δική της μοναξιά δὲν τῆς ἔμεινε καιρὸς νὰ τὴ θυμηθῇ.

Τὸ πρωὶ κατέθηκε στὸ χωριό. Χαμογελοῦσε κι' ἔνοιωθε πιὸ γερὸ τὸ κορμί της. Τὰ γηρατειὰ δὲν τὴν ἐβάραιναν ὅσο πρωτότερα: « Οἱ πεθαμένοι, ἔλεγε μὲ τὸ νοῦ της, δὲν πολυσκοτίζονται γιὰ κόκκινα μάγουλα κι' ἀλαφρὴ περπατησιὰ. Αὐτοὶ ζητᾶνε οἱ ἔρμοι νὰ τοὺς θυμᾶται κανένας μὲ ζεστὴ καρδιά. Τέτοιες θύμησης δὲν ἐρχονται στῆς νιότης τῇ σκέψῃ. Ναί, καλὰ, μὰ τότε πῶς κι' αὐτοὶ πού φεύγουν ἀπὸ τοῦτον ἐδῶ τὸν κόσμο θὰ γλυτώσουν ἀπὸ τὴν αἰώνια παγωνιά τοῦ θανάτου, ἂν κι' οἱ γέροι ἀκόμα τοὺς κλείσουν τὴν καρδιά τους; »

Ὅταν ἔφτασε στὸ μπακάλικο, μπῆκε κι' ἀγόρασε ἕνα μάτσο κεριά καὶ παράγγειλε σ' ἕναν χωριάτη ἕνα φόρτωμα ξύλα. Γιὰ νὰ μπορέσῃ ὅμως νὰ τὰ πληρώσῃ, ἀναγκάστηκε νὰ πάρῃ διπλὸ μαλλὶ γιὰ γνέσιμο ἀπ' ὅ,τι ἔπαιρνε πάντα.

Κατὰ τὸ θραδάκι, ὅταν ξαναγύρισε στὸ καλύβι τῆς, εἶπε πολλὲς προσευχὲς καὶ γιὰ νὰ μὴν τὴν πιάσῃ πάλι ἡ τρομάρα, ἄρχισε νὰ κουτοσφέλνῃ ὅσα τροπάρια ἤξερε. Τὸ κουράγιο τῆς ὅμως ὅλο καὶ λιγόστευε. Μόλα ταῦτα ἔκανε ὅ,τι εἶχε βάλει στὸ νοῦ της νὰ κάνῃ.

Ἐτοίμασε πρῶτα τὸ κρεβάτι τῆς στὴ μέσῃ κάμαρα τοῦ χαμόσπιτου. Στὴν ἀπόξω στοίβαξε ἕνα μεγάλο σωρὸ ξύλα στὸ τζάκι κι' ἔβαλε φωτιά. Στὸ παράθυρο ἀναψε δυὸ κερράκια κι' ἄνοιξε καὶ τὴν πόρτα διάπλατη. Ὑστερα πῆγε καὶ πλάγιασε.

Ξαπλωμένη ἔτσι στὸ σκοτάδι ἀφουκραζότανε.

Μπα, χωρὶς ἄλλο ἦταν πατήματα! Σὰ ναρχόταν κάποιοι κατρακυλώντας τὸν κατήφορο ἀπὸ τὴν παγοθάλασσα κι' ἐζήγωνε σερνάμενος μὲ βόγγους σπρίφογύριζε γύρω στὸ καλύβι σὰ νὰ μὴ τολμοῦσε νὰ μπῇ μέσα. Ἀκουμπισμένος στὴν κόχη, ἔτρεμε ὁλόκορμος.

Ἡ γριά Ἀγνή δὲμποροῦσε πιά νὰ κρατηθῇ. Πετάχτηκε ἀπὸ τὰ στρωσίδια τῆς κι' ἐπῆγε στὴν ἄλλῃ κάμαρα, ἔκλεισε τὴν πόρτα καὶ τὴν κλείδωσε μάλιστα. Ἄμ ἦταν πάρα πολὺ. Ἀνθρώπος ἀπὸ κρέας κι' αἷμα ἦταν κι' αὐτὴ!

Ἀπόξω ἀπ' τὸ καλύβι ἄκουγε τώρα βαρειά ἀναστενάγματα καὶ δυσκολόσυρτα βήματα, σάν ἀπὸ πληγωμένες, ματωμένες πατοῦσες κι' ὅλο ξεμάκραναν, τὸν ἀνήφορο, κατὰ τὴν παγοθάλασσα, Ποῦ καὶ ποῦ ἀκουγόταν καὶ κανένα ἀναφυλλητό, μὰ γρήγορα σωπάσαν ὅλα.

Ἡ γριά τότε χιλιομετάνοιωσε καὶ θύμωσε μὲ τὸν ἑαυτὸ της: « Φοβᾶσαι, γριά ξεκουτισμένη », εἶπε μὲ τὸ νοῦ της, « τὸ τζάκι καίει ἔξω καὶ τὰ κερράκια πού τ' ἀκριβοπλήρωσες ἀνάθουν κι' αὐτά. Κι' ὅλα τοῦτα θὰ πᾶνε ἔτσι χαμένα, ἀπὸ τὴν τρομάρα σου; » Κι' ἔτσι ξανασηκώθηκε πάλι, μισοκλαίγοντας ἀπὸ τὸ φόβο, κι' ἔτρεμε ὁλόκληρη καὶ χτυποῦσαν τὰ σαγόνια τῆς, μὰ κατάφερε νὰ βγῇ ἔξω καὶ ν' ἀνοίξῃ τὴν πόρτα.

Ξαναπλόγιασε πάλι καὶ περίμενε. Τώρα δὲ φοβότανε πιά γιὰ ὅ,τι κι' ἂν γινόταν. Μετάνοιωσε μονάχα πικρά γιατί τοὺς εἶχε φοβίσει κι' ἔφυγαν καὶ τώρα ἴσως δὲ θὰ ξαναγύριζαν πιά.

Τότες ἄρχισε νὰ φωνάζῃ μὲς στὸ σκοτάδι, ὅπως τὸν παλιὸ καιρὸ σάν ἔβοσκε πρόβατα: « Ἐλᾶτε, ἀρνάκια μου, ἔλᾶτε! Ἐλᾶτε ἀπὸ τὰ βραχάκια, ἀρνάκια μου, ἀσπροῦλια μου, ἔλᾶτε! »

Δὲν πέρασε πολλὴ ὥρα καὶ σάν νὰ κατέβασε ἡ βουνοκορφὴ ἄγρια ἀνεμικὴ, πού μπῆκε καὶ πῆγε νὰ σηκώσῃ τὸ χαμόσπιτο. Δὲν ἄκουγε οὔτε βήματα, οὔτε στεναγμούς, παρὰ μεγάλα ἀνεμοχτυπήματα, πού στρίβαν στὴ γωνιά τοῦ καλυβιοῦ καὶ χυμοῦσαν μέσα. Καὶ σάν νὰ τῆς ἔλεγε κάποιος ἀδιάκοπα: « Σσς! Σσς! Μὴν τοὺς τρομάξῃς! Μὴν τοὺς τρομάξῃς! Μὴν τοὺς τρομάξῃς! »

Χωρὶς νὰ τὸ θλεπῇ, ἔνοιωθε ὅτι ἡ ἔξω κάμαρα εἶχε τόσο γιομίσει, ὥστε κολλοῦσαν πιά ἐπάνω στοὺς τοίχους καὶ κοντεῦαν νὰ τοὺς γκρεμίσουν. Ἀλλοτε τῆς φαινόταν πῶς γυρεύαν ν' ἀνασηκώσουν τὴ σκεπὴ γιὰ νὰ κάνουν τόπο. Καὶ πάντα ἦταν κάποιος πού σιγομουρμούριζε: « Σσς! Σσς! Σσς! Μὴν τοὺς τρομάξῃς! Μὴν τοὺς τρομάξῃς! » Κι' ἡ γριά Ἀγνή αἰσθάνθηκε τὴν ἀνείπωτὴν εὐχαρίστηση καὶ γαλήνη στὴν ψυχὴ τῆς καὶ σταύρωσε τὰ χέρια τῆς κι' ἀποκοιμήθηκε.

Τὸ πρωὶ τῆς φαινόταν σάν νᾶχε ἴδῃ ὄνειρο. Ὅλα ἦταν ὅπως πάντα στὴν ἔξω κάμαρα, τὰ ξύλα εἶχαν γίνει ἀποκαΐδια καὶ τὰ κερρά τὸ

ίδιο. Δεν είχε μείνει ούτε στάλα κερὶ στους κεροστάτες.

“Όσα χρόνια ἔζησε ἡ γριά Ἀγνή ἐξακολουθῆσε νὰ νοιάζεται μὲ τὸν ἴδιο τρόπο γιὰ τοὺς πεθαμένους. Ἐγενεθε καὶ παιδεύονταν γιὰ νὰ μπορῇ νάχη τὴ φωτιά της ἀναμμένη ὅλες τὶς νύχτες. Κι’ ἦταν εὐτυχισμένη γιατί ἔνοιωθε ὅτι κάποιοι περίμεναν κι’ ἀπ’ αὐτήν.

Μιά Κυριακὴ ὅμως δὲν ἐφάνηκε στὴν ἐκκλησιά. Μερικοὶ χωριάτες ἀνέθηκαν ἴσαμε τὸ καλὸν τῆς γιὰ νὰ ἰδοῦν τί γίνηκε. Εἶχε πεθάνει. Καὶ πῆραν τὸ λείψανό της γιὰ νὰ τὸ θάψουν κάτω, στὸ χωριό.

“Όταν τὴν ἄλλη Κυριακὴ τὴν ἔβαψαν, λίγο πρὶν ἀπὸ τὴ λειτουργία, ἦταν πολὺ λίγοι ἀνθρώποι στὸ ξόδι της. Καὶ λύπη δὲ φαινόταν σὲ κανένα πρόσωπο.

“Ἀξαφνὰ ὅμως, τὴ στιγμὴ πού κατέβασαν τὴν κάσα στὸ λάκκο, μπῆκε ἕνας ψηλὸς καὶ

σεβάσμιος καλόγερος στὴν αὐλὴ τῆς ἐκκλησίας καὶ στάθηκε μπροστὰ στὸ λάκκο κι’ ἔδειξε μὲ τὸ χέρι του κατὰ τὴ χιονοσκεπασμένη βουνοκορφή. Κι’ εἶδαν τότε ὅλοι, ὅσοι τραγύριζαν τὸν τάφο, ὅτι ὁλόκληρη ἡ βουνόσειρὰ εἶχε ντυθῇ στ’ ὁμορφότερο ρόδινο χρῶμα, σὰν νὰ φεγγοβολοῦσε ἀπὸ χαρὰ, κι’ ἀκριβῶς ἀπὸ πάνω της ἀνεμοπαίζαν μιὰ σειρὰ ἀπὸ μικρὲς, κιτρινωπὲς φλόγες, σὰν ἀπὸ κεράκια τῆς ἐκκλησίας. Καὶ τὰ κεράκια ἦταν τόσα, ὅσα ἡ μακαρίτισσα εἶχεν ἀνάψει γιὰ τοὺς ἀμαρτωλούς.

Καὶ φωνάξαν τότε ὅλοι : «Εὐλογημένο τ’ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! Ἐτοῦτῃ ἐδῶ πού δὲν ἔχει κανένα νὰ τὴν κλάψῃ καὶ νὰ τῆς ἀνάψῃ κερὶ, θρῆκε δικούς της ἐκεῖ ψηλά, μὲς στὴν ἀτέλειωτη ἔρημιά».

Μετάφρασις ἀπὸ τὸ Σουηδικὸ **Ι. Ε. ΧΡΥΣΑΦΗ**

Ἡ ἱστορία ἐνὸς Χρέους

Ἐπ’ εὐκαιρίᾳ τῆς ἀπονομῆς τοῦ Βραβείου Νόμπελ στὴν Σέλιμα Λάγκερλοφ στὰς 10 Δεκεμβρ. 1909.

Αὐτὸ πού θὰ σὰς διηγηθῶ, μοῦ συνέβη πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν. Βρισκόμουν στὸ τραῖνο, πού μ’ ἔφερνε στὴ Στοκχόλμη. Ἦταν σούρουπο. Δὲν διέκρινε κανεὶς σχεδὸν τίποτα μέσα στὸ ὄχθημα. Οἱ συνταξιδιώτες μοῦ φλυαροῦσαν. Μόνον ἐγὼ ἔμεινα σιωπηλὴ κι’ ἀκούγα τὸν θόρυβο πού ἔκανε τὸ τραῖνο ἀπάνω στὶς γραμμές.

Παρακολουθώντας τὸ θόρυβο αὐτό, ἔφερνα στὸ νοῦ μου τὶς διάφορες περιστάσεις, γιὰ τὶς ὁποῖες εἶχα ξαναπάρει τὸ τραῖνο γιὰ τὴ Στοκχόλμη. Στὶς περισσότερες περιπτώσεις ἦταν γιὰ μιὰ δυσάρεστη ἀφορμὴ. Εἶχα πάει γιὰ νὰ περᾶσω ἐξετάσεις, ἢ ἀκόμη μὲ χειρόγραφα, γιὰ νὰ φάξω κανέναν ἐκδότη. Τώρα πῆγα γιὰ νὰ μοῦ ἀπονείμουν τὸ βραβεῖο Νόμπελ. Κι’ ὅμως οὔτε αὐτὴ τὴ φορὰ ἔβρισκα τὸ ταξίδι μου τερπνότερο. “Όλο τὸ φθινόπωρο εἶχα ζήσει κάτω ἐκεῖ στὸ Βέρμλαντ μέσα στὴ μεγαλειότερη μοναξιά. Τώρα μὲ μιὰς βρισκόμουν ἀναγκασμένη νὰ ἐμφανισθῶ μπροστὰ σὲ κόσμο. Μοῦ φαινόταν πὼς πέρα ἐκεῖ στὴ μοναξιά μου εἶχα ἀρχίσει νὰ φοβάμαι τὴν ζωὴ καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Αἰσθανόμουν μιὰ πραγματικὴ τρομάρα στὴ σκέψη πὼς θὰ ἦμουν πάλι ἀναγκασμένη νὰ παρουσιασθῶ μπροστὰ τους. Κατὰ

βάθος ὅμως, προφανῶς, ἀνείπωτῃ εὐτυχίᾳ μὲ πλημμύριζε πού πῆγα νὰ πάρω τὸ βραβεῖο καὶ προσπαθοῦσα νὰ διαλύσω τὴν ἀγωνία μου σκεπτομένη ὅλους ὅσους θὰ ἐχαίροντο γιὰ τὴν εὐτυχία μου αὐτή.

Ἦταν ἕνα πλήθος ἀπὸ παληοὺς φίλους, ἦταν οἱ δικοί μου, ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἡ ἡλικιωμένη Μητέρα μου, πού τὴν εἶχα ἀφίσει μόνη στὸ σπίτι γεμάτῃ χαρὰ γιατί ἔζησε ἀρκετά, ὥστε νὰ προφτάσῃ τὸ σημαντικὸ αὐτὸ γεγονός.

Μὲ μιὰς θυμήθηκα τὸν πατέρα μου κι’ αἰσθάνθηκα θαθεῖα λύπη γιατί εἶχε πεθάνει καὶ δὲν μπορούσα νὰ τοῦ διηγηθῶ πὼς μοῦ εἶχαν δώσει τὸ βραβεῖο Νόμπελ. “Ἦξερα πὼς κανεὶς δὲν θὰ ἐχαίρετο ὅσο αὐτός. Ποτὲ δὲν εἶχα συναντήσει ἄνθρωπο ν’ ἀγαπᾷ μὲ τέτοιον πάθος καὶ νὰ σέβεται τόσο τὴν ποίησιν καὶ τοὺς ποιητάς. “Ω! “Ἀς μπορούσε νὰ εἶχε πληροφορηθῇ πὼς ἡ σουηδικὴ Ἀκαδημία μοῦ εἶχε ἀπονείμει τὸ μεγάλο βραβεῖο γιὰ τὴν ποίησιν! Πόσο λυπόμουν πού δὲν μπορούσα νὰ τοῦ τὸ εἰπῶ.

“Όποιος ἔχει ταξιδέψῃ μιὰ σκοτεινὴ νύχτα μὲ τραῖνο, ἔρεῖ ὅτι συμβαίνει πολλὰς φορὲς κατὰ διαλείμματα ὁ συρμός νὰ κυλᾷ ἀπάνω στὶς γραμμές μὲ ἀπαλάτῃ, χωρὶς οὔτε τὰ

παραμικρὸ τράνταγμα. Κρότοι καὶ θόρυβοι σταματοῦν κι’ ἡ μακρινὴ βοὴ ἀπ’ τὶς ρόδες σσηματίζει μιὰ ἀπαλὴ καὶ μονότονῃ μουσική. Θὰ μπορούσε νὰ νομίση κανεὶς πὼς δὲν κυλᾷ ἀπάνω σὲ σιδερένιες γραμμές, μὰ πὼς πλανᾶται στὸ ἄπειρο. Νά, λοιπόν, πού τὴ στιγμὴ ἀκριβῶς πού σκεπτόμουν πόσο θὰ μ’ εὐχαρίστοῦσε νὰ ξανάβλεπα τὸν πατέρα μου, συνέβη κάτι παρόμοιο. Τὸ τραῖνο ἄρχισε νὰ κυλᾷ τόσο ἐλαφρά, τόσο ἀθόρυβα, πού νόμισα ἀδύνατον νὰ θρῖσκομαι ἀκόμα στὴ γῆ. Τότε οἱ σκέψεις μου ἄρχισαν νὰ παιχνιδιάζουν. “Ἦ καλὰ πού θὰ ἦταν ἂν πῆγα νὰ ἐπισκεφθῶ τὸν πατέρα μου στὸν οὐρανό, «Σὲ πόσους δὲν ἔχουν συμβῇ τέτοιου εἴδους περιπέτειες. Γιατί νὰ μὴ συμβοῦν καὶ σὲ μένα!

— Σίγουρα θὰ τὸν θρῶ, σκεπτόμουν — ἔσπλωμένο σὲ μιὰ ἀναπαυτικὴ πολυθρόνα κάτω ἀπὸ μιὰ σκεπαστὴ βεράντα πού βλέπει σ’ ἕνα ἡλιόλουστο περιβάλλον γεμάτῃ ἀνθὰ καὶ πουλιά. Καὶ θὰ διαβάξῃ τὴν saga τοῦ Φριτιόφ. “Όταν μὲ ἀντικρύσῃ, θὰ κλείσῃ τὸ βιβλίον, θὰ σηκώσῃ τὰ γυαλιά του ὡς τὸ μέτωπο καὶ θὰ ἔρβῃ νὰ μὲ προῦπαντήσῃ. Θὰ τὸν ἀκούσω νὰ λέγῃ : «Καλὴμέρα καὶ καλὸς ὥρις! Πὼς εἶσαι, κόρη μου ; Πὼς σοῦ ἦρθε στὸ νοῦ αὐτὸς ὁ περίπατος ;», ἀκριβῶς ὅπως τὸ ἔλεγε ἄλλοτε. “Υστερα ξανακάθεται στὴ θέση του καὶ παραξενεύεται γιὰ τὴν ἐπίσκεψή μου.

— Ἐλπίζω νὰ μὴ συμβαίνει τίποτε τὸ δυσάρεστο στὸ σπίτι, μὲ ρωτᾷ.

— “Όχι, πατέρα, ὅλα πάνε καλᾶ. “Ἐχω ἀφάνταστὴ ἐπιθυμία νὰ τοῦ ἀναγγεῖλω τὴ μεγάλη εἶδηση, μὰ σταματῶ. Θὰ τοῦ κρύψω λίγο ἀκόμη τὴν ἀλήθεια.

— Ἦρθα γιὰ νὰ σοῦ ζητήσω μιὰ καλὴ συμβουλή, πατέρα, πού λέω καὶ προσποιούμαι πὼς εἶμαι λίγο στενοχωρημένη. “Ἐχω πολλὰ χρέη.

— Νομίζω πὼς δὲν θὰ μπορέσω νὰ σὲ βοηθήσω, ἀπαντᾷ ὁ πατέρας μου. Γιατί τὸ μέρος αὐτὸ πού βρίσκομαι, μπορεῖ νὰ συγκριθῇ μὲ τὰ παλιὰ ἐκεῖνα ἀρχοντικά τοῦ Βέρμλαντ, γιὰ τὰ ὁποῖα λένε : «Υπάρχει σ’ αὐτὰ ἀπ’ ὅλα, ἐκτὸς ἀπὸ χρήματα.

— Μὰ δὲν πρόκειται γιὰ χρηματικὰ χρέη, ἀποκρίνομαι.

— Τότε ἀκόμη χειρότερα. Διηγῆσου μοῦ ὅλα ἀπ’ τὴν ἀρχή, κόρη μου, λέει ἄπλά.

— Τὸ λιγώτερο πού μπορεῖς νὰ κάνῃς γιὰ μένα, τοῦ λέω, εἶναι νὰ μὲ βοηθήσῃς, γιατί ἐσὺ φταῖς πού εἶμαι καταχρεωμένη. Θυμήσου πόσο συχνά μοῦ τραγουδοῦσες τοὺς σκοποὺς τοῦ Μπέλμαν. “Ἡ μήπως ξέχασες πὼς κάθε χειμῶνα μοῦ διάβαζες καὶ μοῦ ξαναδιάβαζες τὸν Τέγκνερ, τὸν Ρούνεμπεργκ καὶ τὸν “Αν-

τερσεν ; Σ’ αὐτοὺς ἔχω τὸ πρῶτο χρέος μου. Πατέρα, πὼς θὰ τοὺς ξεπληρώσω ποτὲ ὅσα ἔκαναν γιὰ μένα καὶ γιὰ τὴν ἀγάπη πού μοῦ ἐνέπνευσαν γιὰ τὰ παραμύθια, γιὰ τὶς ἡρωϊκὲς πράξεις, γιὰ τὴν πατρίδα καὶ γιὰ τὴν ἀνθρώπινη ζωὴ μ’ ὅλο της τὸ μεγαλεῖο κι’ ὅλη της τὴν ἀθλιότητα ;

“Ακούγοντας αὐτὰ μοῦ τὰ λόγια ὁ πατέρας μου, ἀνασηκώνεται λίγο ἀπ’ τὴ θαθεῖα του πολυθρόνα καὶ στὰ μάτια του περνᾷ μιὰ χαρωπὴ λάμψη.

— Εἶμαι πολὺ εὐτυχὴς πού συνετέλεσα νὰ χρεωθῇς — μοῦ λέει.

— Νά, ἴσως, ἔχεις δίκην, πατέρα τοῦ ἀποκρίνομαι, μόνο πού δὲν τέλειωσα ἀκόμη. “Ἐχω τόσοις δανειστάς! Θυμᾶσαι ὅλους τοὺς δύστυχους ἱππότες χωρὶς στέγη πού περιπλανιόντουσαν στὸ Βέρμλαντ στὰ νειάτα σου, καὶ πού περνοῦσαν τὸν καιρὸ τους παίζοντας καὶ τραγουδώντας : Τοὺς ὀφείλω τρελλὰς περιπέτειες, τολμηρὰς φάρσες καὶ ἀμέτρητα ξεφαντώματα. Καὶ οἱ γρηοῦλες πού κατοικοῦσαν στὶς καπνισμένες καλύβες τους στὴν ἄκρῃ τοῦ δάσους κοὶ πού μοῦ διηγῆθηκαν γιὰ μάγους καὶ γιὰ παρθένας, πού τὶς ἀπήγαγε ὁ Τρόλλ; Αὐτὲς μὲ ἔμαθαν νὰ ἀποδίδω τὴν ποίησιν τῶν ἄγριων βουνῶν καὶ τοῦ μαύρου δάσους. Κι’ ὕστερα, πατέρα, γιὰ θυμήσου τοὺς χλωμοὺς καλόγερους μὲ τὰ θαυμάσια μάτια καὶ τὶς καλογριὰς τὶς κρυμμένες σὲ σκοτεινὰ μοναστήρια, γριὰς τὶς κρυμμένες σὲ σκοτεινὰ θαύματα. Εἶμαι ὀφειλέτης τους, γιατί μ’ ἄφησαν ν’ ἀντλήσω ἀπ’ τὸν ἀνεκτίμητο θησαυρὸ τους κι’ ἀπ’ τοὺς μύθους πού εἶχαν μαζέψῃ. Καὶ θυμήσου τοὺς χωρικοὺς τῆς Δελεκαρλίας, πού πῆγαν στὴν Ἱερουσαλήμ. Σ’ αὐτοὺς δὲν ὀφείλω τὶς ἡρωϊκὲς πράξεις πού διηγῆθηκα ; Καὶ δὲν φτάνει πού εἶμαι καταχρεωμένη ἀπέναντι τῶν ἀνθρώπων. Χρῶστώ καὶ σ’ ὅλη τὴ φύση : Στὰ ζωντανὰ τῆς γῆς, στὰ πουλιά τ’ οὐρανοῦ, στὰ λουλούδια καὶ τὰ δέντρα, γιατί ὅλα μοῦ ἐμπιστεύθηκαν τὰ μυστικά τους.

“Όση ὥρα μιλῶ, ὁ πατέρας μου κάνει μικρὰ νεύματα μὲ τὸ κεφάλι καὶ χαμογελάει. Δὲν φαίνεται διόλου ἀνήσυχος.

— Πατέρα, πρέπει νὰ μὲ καταλάβῃς. “Όλα αὐτὰ τὰ χρέη εἶναι βαρὺ φορτίο. Κάτω στὴ γῆ κανεὶς δὲν ἔρεῖ τὸν τρόπο πού θὰ μπορούσε νὰ μὲ ξεχρεώσῃ. Σκέφτηκα πὼς στὸν οὐρανὸ τοῦλάχιστον θὰ τὸν ξέρατε.

— Καὶ βέβαια τὸν ξέρουμε, λέει ὁ πατέρας μου, μὰ μοῦ φαίνεται πὼς πῆρε τὸ ζήτημα πολὺ ἐπιτόλεια, ὅπως τὸχει συνήθεια. Θὰ σὲ βοηθήσουμε, μὴν ἀνησυχῇς, παιδί μου.

— Μὰ, πατέρα, δὲν τέλειωσα ἀκόμη. Εἶμαι

χρεωμένη και απέναντι αυτών που καλλιέργησαν και πλούτισαν τη γλώσσα, που σφυρηλάτησαν το καλό έργαλειο και που μ' έμαθαν να το μεταχειρίζομαι. Όφειλω ακόμη ευγνωμοσύνη σ' αυτούς που έγραψαν την ανθρώπινη μοίρα, που έφεραν νέες ιδέες κι' άνοιξαν καινούργιους δρόμους. Και στους πρωτοπόρους της νειότης μου, που δημιούργησαν νέες φιλολογικές τάσεις, στους μεγάλους Νορβηγούς, στους μεγάλους Ρώσους συγγραφείς. Και πρέπει να είμαι κι' ευγνώμων, γιατί έζησα στην εποχή ακριβώς που η πατρίδα μου βρισκόταν στην πλήρη άνθησή της. Είδα τα μαρμαρένια αγάλματα των Αυτοκρατόρων του Ρύντμπεργκ, τον ποιητικό κόσμο του Σνόιλσκυ, τους ψαράδες του Στρόντμπεργκ και τους χωρικούς του Γκάιγκερσταμ, τους συγχρόνους τύπους της "Αννας - Καρλόττας" Εντγκρεν και του "Άλγκρεν και τόσο και τόσο άλλα έργα σύγχρονα και παλιά που έκαναν ν' ανθίσει η όνειροπόληση.

— Ναί, βέβαια, έχεις δίκιο, λέει ο πατέρας, είσαι πνιγμένη στα χρέη. Μά θα σε βοηθήσω με.

— Δεν νομίζω πως καταλαβαίνεις πολύ καθαρά τη δυσκολία του ζητήματος. Μην ξεχνάς και τους άγνωστας μου. Πόσα δεν χρώστω σ' όλους, αρχίζοντας από το γέρο-θασιλιά και το γιό του, που μου πλήρωσαν το εκπαιδευτικό μου ταξίδι στο Νότο. Ως τους μικρούς μαθητάς, που μου έγραψαν ευχαριστήρια σημειώματα για τον Νίλς Χόλγκερσον. Τί θα είχε συμβή, αν δεν είχαν δεχτεί τα βιβλία μου; Και δεν πρέπει να λησμονήσω όσους έγραψαν για μένα. Θυμήσου τον μεγάλο Δανό κριτικό, που μάς κατέκτησε τον τόπο του μόνο με λίγες του λέξεις. Σκέψου κι' όλους εκείνους, που σε ξένες χώρες δούλεψαν για μένα. Έχω χρέη απέναντι όλων, κι' εκείνων που με κατέκριναν κι' εκείνων που με έπληνσαν.

— Βέβαια, βέβαια, λέει ο πατέρας μου. Μά δεν φαίνεται πιά τόσο ήσυχος. "Αρχισε ν' αντιλαμβάνεται πόσο δύσκολο είναι να με συμβου-

λέψη. Έξακολουθώ: Σκέψου όσους με βοήθησαν, σκέψου την πίστη μου φίλη "Εσσελντε, που μου άνοιξε τον δρόμο τον καιρό που κανείς ακόμη δεν πίστευε σε μένα. Σκέψου όλους αυτούς που με έπροστάτευσαν στη δουλιά μου κι' όλες τις φίλεις που συνάντησα κι' όλες τις τιμές με τις όποιες με περιέβαλλαν. Καταλαβαίνεις τώρα γιατί ήρθα να σε συμβουλευτώ;

Ο πατέρας χαμήλωσε το κεφάλι. Δεν έχει πιά τόσο έμπιστοσύνη στίς συμβουλές του.

— Νομίζω πως είναι πολύ δύσκολη η περίπτωση σου, κόρη μου, λέει. Μά τέλειωσες πιά, δεν είναι έτσι;

— Δυστυχώς όχι, πατέρα. Όλα αυτά είναι ύποφερτά. Το χειρότερο δεν σου το είπα.

— Τί πιο τρομερό μπορεί να υπάρξει; ρωτάει ο πατέρας.

Τότε του άποκαλύπτω το μυστικό μου.

— Ποτέ δεν θα πιστέψω, πως η σουηδική "Ακαδημία... λέει ο πατέρας. Μά ενώ λέει αυτά τα λόγια, με κυττάει στα μάτια και καταλαβαίνει πως όλα «αυτά» είναι αληθινά. Το ρυτιδωμένο του πρόσωπο αρχίζει να πρέμει, και δάκρυα του πλημμυρίζουν τα μάτια.

— Τί θα πω σ' αυτούς που αποφάσισαν να μου δώσουν το βραβείο Νόμπελ και που με παρουσίασαν; Πατέρα, για σκέψου. Δεν είναι μόνο η τιμή που μου κάνουν ή τα χρήματα που μου δίνουν, είναι κι' η πίστη τους σε μένα, αφού τολμούν να με ξεχωρίσουν μπροστά σ' όλη την οικουμένη. Πως θα μπορέσω ποτέ να ξεπληρώσω ένα τέτοιο χρέος;

Ο πατέρας μου σωπαίνει για λίγο. Βυθίζεται σε σκέψεις. Με μιās σκουπίζει τα δάκρυα χαράς που βρέχουν τα μάγουλά του, δίνει μια γερή γροθιά στην πολυθρόνα κι' αναφωνεί:

— Δεν θα σκοτίσω το μυαλό μου πιο πολύ για ένα ζήτημα που κανείς, ούτε στη γή, ούτε στον ουρανό μπορεί να λύση. Αφού πήρες το βραβείο Νόμπελ, δεν θέλω να σκεφτώ τίποτε άλλο, αλλά μόνο να χαρώ!

Μετάφρασις ΣΟΦΗΣ ΚΑΖΑΖΗ

Γαλλίδες ζωγράφοι του 18ου αιώνος

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΤΟΥ ΛΟΥΒΡΟΥ

Η VIGÉE-LEBRUN

Μέσα στο πάνθεον της γαλλικής ζωγραφικής του τέλους του 18ου αιώνος ξεχωριστή θέση κρατεί η Έλिसάβετ Vigée Lebrun που γεννήθηκε στο Παρίσι τον Απρίλη του 1755. Ο πατέρας της, Λουδοβίκος Βιζέ, μέτριος προσωπικός γράφος, δεν έφτασε ποτέ σε ανώτερης πνοής δημιουργική σφαίρα, αλλά επηρέασε από τα μικρά της χρόνια την κόρη του και της έμικρά της χρόνια την κόρη του και της έστρεψε το έμφυτο καλλιτεχνικό της δαιμόνιο προς τη ζωγραφική. Αυτή την εποχή είχαν

αναδειχθεί οί μεγάλοι ζωγράφοι Μπουσέ, Λατούρ, Γκρέζ, Σαρντέν, που γέμιζαν με τ' όνομά τους και τα υπέροχα έργα τους όχι μόνο την ατμοσφαίρα του Παρισιού, αλλά και ολόκληρης της Γαλλίας. Από τα μικρά της χρόνια της άρεσε της Έλिसάβετ να συναναστρέφεται καλλιτέχνες. Κι' αφού πήρε μερικά μαθήματα από τον Νταβέσν, όχι βέβαια σπουδαίο ζωγράφο, έστράφηκε προς τον Βερνέ, το ζωγράφο των λιμανιών της Γαλλίας, που της

έδινε τις πολυτιμώτερες συμβουλές, λέγοντάς της : «Παιδί μου, μὴν ἀκολουθῆς καμμιά ὠριμένη σχολή. Συμβουλεύσου μόνον τὰ ἔργα τῶν μεγάλων Ἰταλῶν καὶ Φλαμανδῶν ζωγράφων, ἀλλὰ πρὶν ἀπ' ὅλα μελέτησε τὴ φύση. Αὐτὴ εἶναι ὁ ὑπέρτατος διδάσκαλος. Ἄν μελετήσης τὴ φύση αὐτὴ, θὰ σὲ προστατεύσῃ ἀπὸ κάθε ψευτοεπίδραση». Μὲ τὸν Βερνὲ πῆν συμβούλευαν καὶ ὁ Ντουαγὲν καὶ ὁ Γκρέζ χωρὶς ὅμως νὰ ὑποστῇ τὴν ἐπίδρασή τους, γιατί ἐρρίζωσε μέσα της ἡ καθοδήγηση τοῦ Βερνέ. Ἀρχισε λοιπὸν νὰ ζητᾷ τις ἐμπνεύσεις της καὶ πᾶ πρότυπά της μέσα στὴ φύση κι' ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους, πού τὴν περιέβαλλαν. Σὲ ἡλικία μόλις δέκα πέντε χρονῶν ἀρχισε νὰ γίνεται γνωστὴ, ἀνάμεσα στοὺς ἀνώτερους κύκλους τῆς βασιλικῆς αὐλῆς, ὅπου μαζί με τὸ ἐξαιρετικὸ καλλιτεχνικὸ τῆς ταλέντο ἀκτινοβολεῖ καὶ ἡ μοναδικὴ ὁμορφιά της, γεμάτη σαγηνή κι' εὐγενικὴ ἔκφραση. Τὸ ζωγραφικὸν τῆς δαιμόσιο ἐκδηλώνεται κυρίως στὸ γυναικεῖο πορτραῖτο. Περιτριγυρισμένη ἀπὸ κομψὲς ἀριστοκρατίσες καὶ φιλάρεσκες αὐλικὲς κυρίες, δὲν προφταίνει νὰ παίρνῃ παραγγελίες γιὰ τις προσωπογραφίες τους, πού ἡ μιὰ γίνεται καλύτερη ἀπὸ τὴν ἄλλη. Ἡ δόξα τώρα τῆς χαμογελάει σ' ὅλα τὰ γοητευτικὰ της ὄνειρα. Τόσο πιά ἔχει ἀναγνωρισθῇ ἡ μεγάλη καλλιτεχνικὴ ἀξία της, ὥστε στὰ δεκαεννέα της χρόνια ἐκλέγεται μέλος τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Σὲν Λύκ. Στὴν ὑποδοχὴ πού τῆς ἔγινε, ὅταν ὁ πρόεδρος La Harpe στὸν πανηγυρικὸ τοῦ λόγου, μιλώντας γιὰ τὸ γυναικεῖο δαιμόνιο, εἶπε πὼς ὅταν εἶναι αὐτὸ θαυρῶ καὶ ἀπέραντο, μπορεῖ νὰ κατακτήσῃ τις ὑψηλότερες σφαῖρες τῆς Τέχνης, κι' ὅταν ἀκόμη πρόσθεσε ὅτι ἡ Ἑλισάβετ ἦταν ἡ νεώτερη Ροζάλθα τῆς Ἰταλίας, ἀλλὰ λαμπρότερη κι' ἀπὸ κείνην, γιατί ἔβρινε τὴ φωνὴ τῆς Φαθάρ μετ' ὁ χαμόγελο τῆς Ἀφροδίτης, ὅλοι οἱ παριστάμενοι, μετ' ἀνάμεσόν τους τὸ βασιλεῖα τῆς Σουηδίας, πού βρέθηκε ἐκεῖ, τὴ δούκισσα τοῦ Σάρτρ κι' ἄλλους ἐπίσημους, σηκώθηκαν γιὰ νὰ χειροκροτήσουν τὴ νεαρὴ ζωγράφο πού εἶχε γίνῃ κατακόκκινη ἀπὸ τὴ ντροπὴ της.

Αὐτὴ τὴν ἐποχὴ μεγάλα ἔθνικα γεγονότα γίνονται στὴ Γαλλία. Ὁ Λουδοβίκος Ὁγὼς ἀνέβαινε στὸ θρόνο καὶ σὲ λίγο ἡ Μαρία Ἀντουανέττα, ἡ Αὐστριακὴ πριγκίπισσα, στέφεται βασιλίσσα τῆς Γαλλίας. Εἶναι συνομήλικη μετ' ἡ μεγάλη ζωγράφος. Σ' αὐτὸ τὸ μεταξὺ ἡ Ἑλισάβετ κάνει ἕνα ἄτυχον γάμον μ' ἕνα ἔμπορο εἰκόνων ζωγραφικῆς, πού τὸν ἐγνώρισε πηγαίνοντας στὸ κατάστημά του γιὰ νὰ μελε-

τάει τὴν τέχνη διαφόρων ξένων καλλιτεχνῶν. Ἀπ' αὐτὸ τὸ γάμον γεννήθηκε ἕνα ὠραῖο κορίτσι, πού ἐστάθηκε ἡ μόνη οἰκογενειακὴ παρηγορία τῆς Ἑλισάβετ κατὰ τὴν ὁδυνηρὴ συμβίωσή της μετ' ὁ Λεμπρέν καὶ ὕστερ' ἀπὸ τὸ χωρισμό της ἀπ' αὐτόν.

Ἡ Τέχνη εἶναι τὸ ἱερὸ καταφύγιό της. Ἡ Τέχνη καὶ ἡ κόρη της, οἱ πῶ μεγάλες της ἀγάπες, οἱ δυὸ ὑπερούσιες θρησκείες της. Τὸ 1779 ζωγραφίζει τὴ Μαρία Ἀντουανέττα γιὰ πρώτη φορὰ μέσα σ' ἕνα γαλάζιο ἀτλαζωτὸ φόρεμα, μετ' ἀπὸ στολισμένο ἀπὸ φτερά στρουθοκαμήλου. Τὸ μοντέλο μέσ' στὴν ὁλόδροσὴ νεότητά καὶ ὁμορφιά του, κρατεῖ ἕνα αἰθέριο τριαντάφυλλον στὸ χέρι, ζωντανὸ καὶ ἀληθινὰ ἀντιπροσωπευτικὸ σύμβολό του. Τὸ θαυμάσιο αὐτὸ ἔργο πού βλέποντάς το κανεῖς, ἐκτὸς τοῦ ὅτι θαυμάζει τὴν μεγαλοφυᾶ ζωγράφου, σκέπτεται μετ' ὁ λύπη καὶ τὸ πῶς αὐτὸ τὸ λεπτὸ καὶ ἀγέρωχον βασιλικὸν κεφάλι εἶχε τὴν κακὴ μοῖρα νὰ κοπῇ στὴ λαμητόμο, στολίζει τὸ μουσεῖον τῶν Βερσαλλιών. Μετ' ἡ Μαρία Ἀντουανέττα ἡ Vigée Lebrun γίνεται φίλη ἀχώριστη. Τὴ ζωγραφίζει κοντὰ τριάντα φορὲς σὲ διάφορες στάσεις, πότε μόνη της, πότε μετ' ὁ παιδιὰ της, τὸ δοῦκα τῆς Νορμανδίας, τὴ Βασιλικὴ Κυρία καὶ τὸ Δελφίνον, καὶ ξεχωριστὰ τὰ πριγκιπόπουλα μόνα τους. Ὁ χρωστήρας τῆς Βιζέ γίνεται χάρις θεοῦ γιὰ ν' ἀπεικονίσῃ τὰ τρυφερά πρόσωπα τῶν ὠραίων γυναικῶν καὶ τῶν παιδιῶν, τ' ἀπαλὰ τους χέρια, καθὼς καὶ τὰ πολυτίμα ὑφάσματα πού ντύνουν τὸ κορμί τους, τὰ πλούσια χαλῖα καὶ τὰ βαρὺα παραπετάσματα, τις πολυπλούμιστες ταπισσαρίων ἐπίπλων καὶ τῶν τοίχων. Ἀλλὰ ἐκεῖ ὅπου ἡ Τέχνη φθάνει στὸ κορυφώμα τῆς ἰδανικῆς ὁμορφιάς τόσο στὴν ὑπερούσια ἔκφραση, ὅσο καὶ στὴ ζωντανὴ ἀπόδοση, εἶναι οἱ αὐτοπροσωπογραφίες της καὶ ἰδιαιτέρως ἐκεῖνη ἡ πασίγνωστη καὶ μοναδική, πού ἀποτελεῖ τὸ καύχημα τοῦ Μουσείου τοῦ Λούβρου, ὅπου ἡ ζωγράφος αὐτοεικονίζεται ἀγκαλιασμένη μετ' ἡ μονάκριβή της κόρη. Τί νὰ πρωτοθαυμάσῃ κανεῖς σ' αὐτὸ τὸ ἀριστοῦργημα τοῦ ἀρμονικώτερου χρωματικῶν πλούτου καὶ τῆς πῶ ἐξιδανικευμένης αἰσθηματικότητος, ἀλλὰ καὶ τῆς πῶ ἐντονῆς μητρικῆς στοργῆς; Ἀπὸ τὸ ὑπέροχον αὐτὸ σύμπλεγμα τῆς πῶ θερμῆς ἀγάπης πού ἐνώνει τὴ μάνα μετ' ὁ παιδί; Ἀπὸ τὴν εὐγενικώτερη συνθετικὴ αὐτὴ γραμμὴ τῶν δυὸ ἀγκαλιασμένων ψυχῶν καὶ σωμάτων σὲ μιὰ μετουσιωμένη συναισθηματικὴ λαχτάρει πού ἐκφράζεται στὴν πῶ ἁγία ἐπαφὴ τους; Καὶ πόση ἀπαλὸς καὶ ἀνέση σ' αὐτὴ τὴν

φυσικώτατη κίνησις τοῦ ἐνὸς ὄντος πρὸς τὸ ἄλλο, στὴν τάση, στὴν προσέγγισή τους. Τὸ λαξευτὸ ἡμίγυμνον σῶμα τῆς μάνας, ἴδιο μετ' ὁ σῶμα ἀρχαίας Καρυάτιδος μετ' ἡ χλαμύδα της, πάλαιται ἀπὸ τὰ εὐγενικώτερα συναισθήματα πού τὸ πλημμυρίζουν καὶ πού μόνο ἡ μητρικὴ στοργὴ τὰ γεννάει στὴν καρδιά τῆς γυναικῆς καὶ ἀπὸ τὰ μάτια της ξεχύνεται ἡ ζεστὴ φλόγα τῆς εὐτυχισμένης καὶ γεμάτης ἀπὸ τὰ γλυκύτερα ὄνειρα μητρότητος. Καὶ τὸ ἀγνόητο σπλάχνον, μετ' ἡ διάχυτη ἀπὸ ἀθωότητά μορφὴ του, ἀκουμπάει στὸ μητρικὸ στήθος μετ' ἡ ἀνέκφραστη ἐκείνη τοῦ παιδιοῦ ἐμπιστοσύνη, στὴν καρδιά τῆς μάνας του, ὅπου κλείνονται τὰ ἁγία τῶν ἁγίων μας. Καὶ μόνο αὐτὸ τὸ ἔργο νὰ εἶχε δημιουργήσει ἡ Vigée Lebrun θὰ ἦταν ἀρκετὸ νὰ τῆς χάριση τὴν ἀθανασία.

Πηγαίνοντας ἕνα ταξίδι στὴ Φλάνδρα, μελετᾷ τὰ ἀριστουργήματα τοῦ Ροῦμπενς, πού ἕνα ἔργο του στὸ μουσεῖον τῆς Ἀμβέρσας, «Τὸ ψάθινον καπέλλο», τῆς ἐμπνέει μιὰ ἄλλη ὑπεροχὴ αὐτοπροσωπογραφία της μ' ἕνα μεγάλο ψάθινον καπέλλο καὶ μετ' ἡν παλέττα καὶ τὰ πινέλλα στὰ χέρια. Ἐκθέτει ἔργα της στὸ Λοῦβρον. Ἡ δόξα πιά ἀπὸ παντοῦ τὴν περιζώνει. Σὲ ἡλικία 28 ἐτῶν ἐκλέγεται μέλος τῆς βασιλικῆς Ἀκαδημίας. Τὸ σαλόνι της γίνεται τὸ ἐντενικτὴριο τῶν διασημοτέρων καλλιτεχνῶν καὶ τοῦ ἀριστοκρατικώτερου κόσμου. Ὅλοι τὴν περιβάλλουν μετ' ἡ πειρὸ θαυμασμό. Οἱ παραγγελίες της δίνονται σωρηδόν. Μέσα στίς ὠραιότερες συγκαταλέγεται καὶ ἡ περιώνυμη Λαίδη Χάμιλτον, γυναῖκα τοῦ Νέλσονος, πού τὴ ζωγραφίζει ὡς θακχίδα κοιμωμένη. ἡ ἡθο-

ποιὸς τῆς Κομεντί Φρανσαιζ Μαλὲ Ραϋμόν μετ' ὁ «μανσόν», ἡ πριγκίπισσα τοῦ Λιχτενστάιν, πού τὴν εἰκονίζει ὡς Ἰριδα νὰ διασχίζει τὰ σύννεφα καὶ ἀμέτρητες ἄλλες ἀκόμη, πού στολίζουν τὰ μεγαλύτερα μουσεῖα καὶ τις πλουσιώτερες συλλογὰς τῆς Γαλλίας.

Στὰ 34 χρόνια της ὅταν εἶχε φθάσει πιά στὸ μεσουράνημα τῆς δόξας της, ξέσπασε ἡ γαλλικὴ Ἐπανάστασις. Ὡς βασιλόφρων ἡ Ἑλισάβετ ἐκινδύνευσε. Στίς 5 Ὀκτωβρίου τοῦ 1789, ὅταν τὰ μανιασμένα πλήθη ξεχύνονταν πρὸς τις Βερσαίγες, ἡ Vigée Lebrun ἄρπαξε τρέμουσα τὸ παιδί της κι' ἔφυγε γιὰ τὴν Ἰταλία. Πηγαίνει στίς κυριώτερες πόλεις ὅπου τις γίνονται θριαμβευτικὲς ὑποδοχές, μαζί μετ' ὁ μεγάλες παραγγελίες πορτραίτων, πού δίνονται. Ταξιδεύει στὴ Βιέννη, στὸ Βερολῖνον, στὴν Πετρούπολη, ὅπου ζωγραφίζει 47 πορτραῖτα, καὶ τῆς γίνεται μιὰ μοναδικὴ σὲ τιμὲς ὑποδοχὴ, στὴν Ἀκαδημία τῆς Πετροπόλεως. Στὸ Λονδὶνον ζωγραφίζει, μετ' ὁ ἄλλων, τὸ βασιλεῖα τῆς Ἀγγλίας Γεώργιον 4ον καὶ τὸ Λόρδον Βύρων. Στὴν Ἑλβετίαν σχεδιάζει 200 τοπία καὶ ζωγραφίζει τὴ Μαντὰμ ντε Στάελ ὡς Καρολίνα. Ὅταν τελείωσε ἡ Ἐπανάστασις, γυρίζει θαυόπλουτη στὴν πατρίδα της, σὲ ἡλικία 50 ἐτῶν. Ἡ κόρη της ἔχει παντρευτῇ καὶ σὲ λίγα χρόνια πεθαίνει. Ἀλλὰ ἡ μεγάλη αὐτὴ ψυχὴ, ζωσμένη μετ' ὁ θεϊκὸ σωσίδιο τῆς τέχνης, ἐξακολουθεῖ νὰ πλέει στὸ σωτήριο πέλαγος της ὡς τὰ 87 της χρόνια. Ὅταν πιά πεθαίνει τὸν ὠραϊότερον θάνατον, ἀναπαυμένη στίς ἀμάραντες δάφνες τῆς ἀθανασίας.

ΑΘΗΝΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

Ἐπίκλησις

Ἡλῖε! πού ἀχόρταγα σὲ πίνουν τ' ἄνθη καὶ τὰ μάτια
 βάθελαν νὰ σὲ ἀκολουθῶ στὰ οὐράνια μονοπάτια
 τις ρίζες κόβοντας πού ὡς δέντρο μετ' ὁ κρατοῦν
 καὶ μετ' ὁ πουλιοῦ φτερά νὰ ὑψώνομαι στὸ οὐρά-
 νιο δῶμα
 Πίσω τὰ πρόσκαιρα ν' ἀφίνω τῶν ἀνείδεων
 ν' ἀργομαδᾶνε, ὅπως γυρνᾶς τῶν ἐποχῶν τὴ
 ρόδα
 Καὶ μετ' ὁ φῶς ν' ἀποδημῶ πάντα πρὸς νέες
 πατρίδες
 νὰ μὴ μετ' ὁ φτάνουν οἱ νυχτιές, ποτέ, καὶ οἱ κα-
 ταιγίδες

Νὰ φεύγω πρὶν κάθε χαρὰ μοῦ ρίξει, ἀργά,
 τὴ σκιά της
 μοιραῖα, καθὼς, γύρω ἀπὸ μέ, θὰ γράφει τὴν
 τροχία της.
 Καὶ λυτρωμένη ἀπ' τὸν τροχὸ πού ἀμείλικτα μετ'
 στρέφει
 τυχαῖα νὰ παίρνω σχήματα μετ' ὁ οὐρανοῦ τὰ
 νέφη
 Κι' ἀπ' τὸ ἄρμα σου τοὺς Κύκλους νὰ θωρῶ
 πού γράφεις κάτω:
 Τῆς κάθε Μέρας καὶ Νυχτὸς, τῆς Ζωῆς καὶ
 τοῦ Θανάτου!

ΜΕΛΙΣΣΑΝΘΗ

Ἄγνοοῦμε τὸν ἑαυτὸ μας

Σύμφωνα με τις επικρατούσες αντιλήψεις περί ιδιοσυγκρασιών και κληρονομικότητας, πολλοί πιστεύουν ότι ο χαρακτήρ του ανθρώπου είναι κάτι το αμεταβλητόν και ολοι, λιγο-πολύ, είμεθα επηρεασμένοι από την επικρατούσαν λαϊκήν άποψιν, ότι πρώτα βγαίνει ή ψυχή κι' έπειτα τὸ ἐλάττωμα.

Ευτυχώς για τὸν σημερινὸν ἄνθρωπον, ή νεωτέρα ψυχολογία, πειραματικῶς απέδειξε τὸ ἀντίθετον και ή θεραπεία όχι μόνον νευρασθενῶν, ἀλλά και ψυχοπαθῶν θεωρουμένων ὡς ἀνιάτων ἀπὸ τὴν ἐπίσημον νευρολογία, μᾶς ἐνθαρρύνει ν' ἀναλάβωμε τὴν δημιουργικὴν ἐργασία τῆς ἀναμορφώσεως τοῦ χαρακτήρος μας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ προκυψῇ και ή ὁρμη μωρφώσεως τῶν χαρακτήρων ποῦ εἴμεθα ἀναλάβωμε νὰ οἰαπαῖοαγωγῶμε.

Στὴν προηγούμενη μας μελέτη εἶδαμε ὅτι ή ἀναμόρφωσις, δηλ. ή ἀλλαγὴ τοῦ χαρακτήρος μας, ἐπιτυγχάνεται με τὸν ψυχολογικὸ διαφωτισμὸ, ὁ ὁποῖος μᾶς ἀποκαλύπτει τὸν ἐσωτερικὸ και πραγματικὸν ἑαυτὸ μας. Χάρης εἰς τὴν ἀποκάλυψιν αὐτὴν ἀποκτούμεν αὐτὸ τὸ γινώσκον, ποῦ θὰ μᾶς ἐπιτρέψῃ τὴν αὐτοαγωγήν.

Πολλοὶ συνηθίζουν νὰ λένε: «Ἐγὼ γνωρίζω τὸν ἑαυτὸ μου, με τὰ προτερήματα και τὰ ἐλαττώματά του». Ἐν τούτοις κανεὶς δὲν θὰ ἐξεφράζετο ἔτσι ἂν βαθύτερα ἐσκέπτετο τί σημαίνει «γινώσκω τὸν ἑαυτὸ μου». Ἡ ἐπιπολαία αὕτη κρίσις εἶναι ἀποτέλεσμα ἀγνοίας και ὅχι γνώσεως, γιατί τὸ «γινώθι σαυτὸν» εἶναι τὸ δυσκολώτερον πάντων τῶν ἀποκτημάτων και ή πραγματικὴ, ή βαθεῖα και ἀληθινὴ γνῶσις τοῦ θὰ μετεμόρφωνε κυριολεκτικὰ τὸν σημερινὸν ἄνθρωπον ὃν σὲ πρᾶγμα αὐτὸν ἄνθρωπον με ἐπίγνωσιν τῶν καθηκόντων του.

Καὶ ἐδῶ ἂν σταματήσωμε τὴ σκέψιν μας με πνεῦμα ἐρευνητικόν, θὰ προβάλῃ τὸ ἐρώτημα: «ποῖος εἶναι ὁ λόγος τῆς δυσκολίας, για νὰ γινώσκωμε τὸν ἑαυτὸ μας, ἐφόσον ή ἔρευνά του εἶναι τὸ πλησιέστερον για μᾶς ζήτημα;»

Ἡ δυσκολία ἐγκτεται σὸ γεγονὸς ὅτι: ἐξετάζων και ἐξεταζόμενος εἶναι τὸ ἴδιο πρόσωπο, ὑποκείμενο κρίνων και ἀντικείμενο κρίνομενον, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος πρόκειται νὰ ἐκφράσῃ τὴ γνώμην για τὸν ἑαυτὸ του, νὰ ἐκφέρῃ κρίσεις ἀξίας. Καὶ ἐδῶ ὁρθοῦται ἕνα μεγάλο, ἀνυπερβλήτο — φαινομενικόν, — ἐμπόδιο «ὁ ἐγωισμός».

Ἄς σταματήσωμε για λίγο τὴ σκέψιν μας σ' αὕτη τὴ λέξι κι' ἄς ἐξετάσωμε τὴ σημασία τῆς για μᾶς. Καὶ για νὰ ἀντιληφθοῦμε καλλιτέρα τὸν μηχανισμό τοῦ «ἐγῶ», ἄς στραφοῦμε στοὺς γύρω συνανθρώπους μας. Γρήγορα βλέπομε πόσο ὁ καθένας ὠραιοποιεῖ και κρίνει ἐπιεικῶς τὸν ἑαυτὸ του και πῶς προσπαθεῖ νὰ δικαιολογηθῇ για κάθε του ἀποτυχία, ἐπιρρίπτοντας αὕτην σὲ ἄλλους.

Ἡ αὐταπάτη κατά τὴν αὐτοεξέτασιν εἶναι κοινὸ χαρακτηριστικὸν και ὅσο περισσότερο πιστεύομε ὅτι γνωρίζομε τὸν ἑαυτὸ μας, τόσο δυσκολώτερη εἶναι ή αὐτογνωσία και ή αὐταπάτη μεγαλύτερη, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ καταλήγει σὲ ἀκαρπὴ αὐτοεξέτασι.

Ἡ Ἀτομικὴ Ψυχολογία, ή ὁποία ἐστήριξε ἐπὶ τοῦ ἐλ ἐ υ θ ἐ ρ σ υ και ὕ π ε υ θ ὕ ν ο υ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, τὴν δυνατότητα μῖας ἐκ τῶν ἔσω προερχομένης ἀλλαγῆς, ἀπὸ κατανόησιν τοῦ ἑαυτοῦ μας, στρέφεται πρὸς τὸν ἄνθρωπον ὃν ὡς κάτι τὸ ἐνιαῖον, ὅχι ὡς ἕνα συγκρότημα ἀλληλοσυγκρουμένων ὁρμῶν (Freud) ή μῖας προκαθοριζομένης ψυχικῆς ἐνεργείας, τὴν ὁποίαν κληρονομεῖ τὸ ἄτομον ἀπὸ τὴν πείρα και τοὺς πόθους τῶν προγόνων (Jung) κ. λ. π. — και διὰ τοῦ ψυχολογικοῦ διαφωτισμοῦ ἐπιτυγχάνει ἀληθῶς θαυμαστὰ ἀποτελέσματα εἰς τὴν παιδαγωγικὴν καθὼς και εἰς τὴν ψυχιατρικὴν, «διότι, καθὼς λέει ὁ Kunkel) εἰς τὰς σχέσεις τοῦ ψυχολόγου (ή παιδαγωγοῦ) πρὸς τὸν πρσστατευόμενον του, δὲν πρόκειται πλέον περὶ τῆς ψυχολογίας τοῦ παραστρατημένου μόνον, ἀλλά εἰς ἴσον βαθμὸν και περὶ τῆς ψυχολογίας ἐκείνου, ὁ ὁποῖος πρόκειται νὰ τὸν βοηθήσῃ».

Ὁ ἄνθρωπος, ἐρχόμενος στὸν κόσμον, αἰσθάνεται κατά τὰ πρῶτα χρόνια τῆς ζωῆς του μεγάλην ἀνικανότητα, ἀνεπάρκεια ν' ἀντεπεξέλθῃ μόνος και χωρὶς τὴν βοήθειαν τῶν ὀρίμων συνανθρώπων ποῦ τὸν περιβάλλουν, στὶς ἀνάγκες τῆς ζωῆς για τὴν κανονικὴν του ἀνάπτυξιν. Ἐτσι τοῦ δημιουργεῖται ἕνα δυνατό συναίσθημα ἀνεπάρκειας, ποῦ ὀνομάζεται «συναισθημα μείονε κ' τικ ὀτ ητος». Τὸ συναίσθημα αὐτὸ τῆς μειονεκτικότητος τὸ αἰσθανόμεστε ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, διότι ὅλοι περᾶσαμε ἀπὸ τὸν ἴδιο δρόμο, ἀπὸ τὴ βρεφικὴ και παιδικὴ ἡλικία, — γι' αὐτὸ και ὅλοι ἔχομε τὴν τάσιν ν' ἀναπληρώσωμε τὴ μειονεκτικότητά μας, νὰ γίνωμε μεγάλοι, ἱκανοί, δυνατοί. Καὶ για τὸν σκοπὸν αὐτὸν μαζεύομε ἐντυπώσεις ἀπὸ τὸ γύρω μας ἀνθρώπινο περιβάλλον και ὕπὸ τὴν ἐπίδρασιν ὀρισμένων παραγόντων, — τῶν ὁποίων ή ἐξέτασις θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ σὲ ἐπόμενα ἄρθρα, — ἀρχίζομε νὰ καταστρώνωμε τὸ σχέδιον τοῦ προσανατολισμοῦ μας πρὸς τὴ γύρω μας κοινωνικὴ ζωὴ, δηλ. ἀρχίζομε νὰ βάζωμε τὰ θεμέλια τοῦ χαρακτήρος μας. Ὅλη δὲ αὕτη ή ψυχολογικὴ ἐργασία γίνεται κατά τὰ πέντε πρῶτα χρόνια τῆς ζωῆς μας. Μέσα στὴν παιδικὴ ψυχὴ κατασταλάζουν, μιά — μιά, οἱ ἐντυπώσεις τοῦ γύρω κόσμου, ἀπ' τὶς ὁποῖες θὰ μαζέψῃ ὁ νεαρὸς ἄνθρωπος τὸ πολύτιμο πρόγραμμα τῆς ζωῆς του, (ὅπως ὠνόμασεν ὁ Adler τὴν στάσιν ποῦ παίρνει ὁ ἄνθρωπος για νὰ λύσῃ τὰ προβλήματα τῆς ζωῆς του).

Ἐννοεῖται, ὅλη αὕτη ή ἐργασία δὲν γίνεται συνειδητὰ τὸ παιδικὸ μυαλὸ ἀρκεῖται νὰ λαμβάνῃ ἐντυπώσεις και παραστάσεις ἀπὸ τὸν

ἐξωτερικὸν κόσμον, ή ἐπεξεργασία τῶν ὁποίων γίνεται σὸ ὑποσυνειδητό. Ὡς πούδαῖο ρόλο παίζει, — κατά τὴν διαμορφωσιν τοῦ χαρακτήρος, — ή παιδικὴ φαντασία, ή ὁποία σχηματίζει ἕνα ἰδεῶδες, μίαν εἰκόνα ποῦ κατευθύνει τὸν ἄνθρωπον στὴ ζωὴ. Ἡ εἰκόνα αὕτη εἶναι ὅχι μόνον ὑποσυνειδητὴ, — οηλ. τὴν ἀγνοοῦμε, — ἀλλά εὐρίσκεται συνήθως και σὲ ἀντίθεσιν πρὸς τὸ συνειδητὸ ἰδεῶδες ποῦ ἐχομε σχηματίσει για τὸν ἑαυτὸ μας.

Ἐτσι, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν παραγόντων ποῦ προαναφέραμε — και οἱ ὁποῖοι θὰ ἐξετασθοῦν λεπτομερῶς ἀργότερα, ὅπως εἴπαμε, — καιαστρώνωμε τὸ πρόγραμμα τοῦ προσανατολισμοῦ μας στὴ ζωὴ, πρόγραμμα ποῦ καθορίζεται ἀπὸ τὴν κατευθυντήριον (ὑποσυνειδητὸν) εἰκόνα και ὅχι, βέβαια, ἀπὸ τὸ συνειδητὸν ἰδεῶδες τὸ ὁποῖον εἰς τὴν ζωὴν μας πιστεύομε πῶς ἀκολουθοῦμε. Καὶ, ὅπως λέει ὁ Kunkel: «μπορεῖ νὰ ἔχῃ κανεὶς τὸ «ἰδεῶδες» νὰ εἶναι καλὸς χριστιανὸς, ἀλλά ή κατευθυντήριος εἰκὼν τοῦ μπορεῖ νὰ εἶναι ἐν τούτοις αὕτη: «Εἰμαι ὁ πρῶτος, ὁ ἀσύγκριτος, ποῦ δὲν ὑποφέρει κανένα κοντά του».

Κάθε μας σωματικὴ και ψυχικὴ λειτουργία κανε μας ἐκδηλώσεσις οἰεπεται και καθορίζεται ἀπὸ τὴν κατευθυντήριον εἰκόνα, τὸ ὑποσυνειδητὸν ἰδεῶδες. Ὑλοκληρὴ ψυχικὴ ἐργασία γίνεται στὰ βᾶσι τοῦ ὑποσυνειδητοῦ και ἀπὸ ἀναμνήσεις και παραστάσεις τῆς παιδικῆς μας ζωῆς κρατοῦμε μόνον ἐκεῖνες ποῦ ἐχουν σχεσὶ με τὸ ἰδεῶδες μας, με τὴν κατευθυντήριον εἰκόνα ποῦ ἐθέσαμεν ὡς σκοπὸν στὴ ζωὴν μας.

Οἱ ἀναμνήσεις, τὰ ὄνειρά μας, ἀκόμη δὲ και τὰ παραστρατήματά μας, τέλος και κάθε ψυχοφυσικὴ μας ἐκδήλωσις, ὅλα ἐπηρεάζονται ἀπὸ τὸν μυστικόν, τὸν κρυμμένον σκοπόν, τὸ ἰδεῶδες τῆς ζωῆς μας.

Ἡ προσοχή μας ὅλη πρέπει νὰ στραφῇ ἐκεῖ, δηλ. στὴν ἀνακάλυψιν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ νῆμα ποῦ θὰ μᾶς ὀδηγήσῃ στὰ βᾶσι τοῦ ὑποσυνειδητοῦ μας, ὅπου θ' ἀνακαλύψωμε, θ' ἀντικρύσωμε τὸν πραγματικὸν ἑαυτὸν μας πολὺ διάφορον ἀπ' ὅ,τι πιστεύομε. Ἐν ἀνακαλύψωμε πίσω ἀπὸ τὴ φαινομενικὴν κοινωνικὴν μας στάσιν ἕνα ἀντικοινωνικὸ ἐγωιστικὸν σκοπὸν και γι' αὐτό: «ὁποῖος ἀποφασίζει νὰ σηκώσῃ τὴ μάσκα ἀπὸ τὸ πρόσωπό του ή ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῶν ἄλλων, ἄς μὴν τρομάξῃ ὅταν ἰδῇ πίσω ἀπ' αὕτη σὲ κάθε ἄνθρωπον χωρὶς ἐξαίρεσις, τὰ ἀπαίσιμα χαρακτηριστικὰ ἐνὸς διαδόλου» (Kunkel). Ἐν τούτοις ή τρομερὴ αὕτη μάσκα δὲν εἶναι παρὰ ή ἐσφαλμένη στάσις τῆς ὁποίας παίρνομε ὅλοι στὴ ζωὴν και μόνον με τὸ θάρρος ποῦ θὰ ἔχωμε νὰ τὴν ἀντικρύσωμε και νὰ τὴν ξεσκεπάσωμε, θ' ἀνακαλύψωμε πίσω ἀπ' αὕτη, τὴν κρυμμένη ἔννοια, τὴ σκοπιμότητα τῆς ζωῆς.

Ἡ Α. Ψ. μᾶς λέει ὅτι ὁ σπὸρος τῆς κοινωνικότητος, ποῦ ἐμφυτὰ ὑπάρχει σὲ κάθε ἄνθρωπον, θὰ προβάλῃ τότε, κι' ὅταν τὸ φῶς τῆς ἀνθρωπογνωσίας μᾶς φωτίσῃ, μαθαίνομε νὰ τὸν διακρίνωμε τὸν σπὸρον αὐτὸν και νὰ ἐρχώμεθα σὲ ἀμεσην ἐπαφὴν και ἐπικοινωνίαν με κάθε ἄνθρωπον. Ἐὰν τὸν καταλαβαίνομε, θὰ ἐμ-

βαθύνωμε σ' αὐτὸν και τότε θαύμαστε σὲ θέσι και νὰ τὸν βοηθήσωμε.

Ἐδῶ πρέπει νὰ τονίσωμε τὴν ἀναγνώρισιν ποῦ κάνει ή Α. Ψ. στὴν ἰσχυρίαν τῶν ψυχῶν. Δέχεται δηλ. ὅτι ὅλοι πρὸς τῆς κοινωνικῆς ζωῆς και τῶν προβλημάτων ποῦ μᾶς προβάλλει εἴμεθα ἴσοι. «Ὅλοι ἐπὶ τῆς γῆς οἱ ἄνθρωποι σ' ὁποῖον-ὅποτε γένος, κοινωνικὴ τάξι, ἔθνος, φυλὴν και ἂν ἀνήκωμε, ὅλοι ἔχομε ν' ἀντιμετωπισώμε και νὰ λύσωμε τὰ ἴδια προβλήματα, ποῦ εἶναι τρία και στὰ ὁποῖα περικλείονται τὰ ἰδιαίτερα ἀτομικὰ τοῦ καθενός: Τὰ τρία κύρια αὐτὰ προβλήματα εἶναι: 1) τὸ πρόβλημα τῆς ἐργασίας, 2) τὸ πρόβλημα τῆς συνεργασίας (τῆς κοινωνικῆς, γενικῶς, συμπεριφορᾶς) και 3) τῆς διακονίας τοῦ ἀνθρώπου, δηλ. τοῦ γάμου.

Μπροστὰ στὴ λύσιν τῶν τριῶν αὐτῶν προβλημάτων, ὅλοι εἴμεθα ἴσοι. Καὶ με τὴν ἀναγνώρισιν αὕτη, ὑπερπηδοῦμε ἕνα ἄλλο μεγάλο ἐμπόδιο για τὴν αὐτογνωσίαν, και τὸ ἐμπόδιο αὐτὸ εἶναι ή πίστις στὶς κοινωνικὰς ἀξίες, ή ὁποία εἶναι μὴ προκατάληψις ποῦ ἐπικρατεῖ ἀκόμη στὸν πολιτισμὸν μᾶς. Ἡ ἀνθρωπότης, ὅσον ἐξελλίσσεται και ή ἀνθρωπογνωσία θὰ γίνεται σὺν τῷ χρόνῳ κοινὸν κτήμα, θὰ ἐκλείψῃ τὸ ἐσφαλμένο αὐτὸ μέτρο ἀξίας, με τὸ ὁποῖον μετροῦμε τὰ ζεύγη τῶν ἀντιθέτων: φτωχὸς — πλούσιος, ἄνδρας — γυναίκα, μικρὸς — μεγάλος, ἀνώτερος — κατώτερος κ. λ. π. και θὰ ἐξαφανισθῇ μαζί μ' αὐτὸ τὸ μέτρον και ή ἀξία στὶς κοινωνικὰς θέσεις, ποῦ προκαλεῖ τὴν δυσαρμονίαν στὶς σχέσεις μας και ἀυξάνει τὸ συναίσθημα τῆς μειονεκτικότητος ἀπ' ἐνὸς και τὴν τάσιν για ἐπιβολὴν και ἐπικράτησιν ἀπ' ἐτέρου. Καὶ ἔτσι θὰ πάψῃ ή ἐσφαλμένη περὶ ἀξίων ἀντίληψις.

Ἡ ζωὴ ἀναγνωρίζει ἀξία μόνον σ' ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον, ποῦ συντελεῖ στὴν προαγωγήν και τελειοποίησιν τῆς κοινωνίας. Τὴν ἀξία αὕτη ὅλοι τὴν ἔχομε, ὅλοι μποροῦμε νὰ συντελέσωμε στὴν κοινὴν αὕτη προσπάθειαν, σ' ὁποῖον-ὅποτε θέσι τοῦ κοινωνικοῦ οἰκὸδομήματος και ἂν εὐρισκόμεθα.

Ἡ Α. Ψ. μᾶς δίνει ἕνα μέτρο νὰ μετροῦμε τὴν ἀνθρώπιν ἀξία και αὐτὸ εἶναι τὸ «κοινωνικὸ σὺναισθημα», ὅπως τὸ ὀνομάζει.

Τὸ κοινωνικὸν συναίσθημα εἶναι ή ἐμφυτὴ ἐκείνῃ ἱκανότης ποῦ ὑπάρχει μέσα σὲ κάθε ἄνθρωπον πλάσμα, και συνδέει αὐτὸ πρὸς τὸ σύνολον τῆς κοινωνίας. Ἡ τάσις πρὸς κοινωνικὴν συμβίωσιν ἐκφράζεται στὸ κοινωνικὸν συναίσθημα. Καὶ ή λαϊκὴ ἀντίληψις, ὅτι: «μόνος σου κανεὶς μήτε στὸν παράδεισον δὲν ζῇ», αὕτη τὴν ἐμφυτὴ τάσιν τοῦ ἀνθρώπου ἐκφράζει και ἀποκαλύπτει τὴν διαίσθησιν τοῦ λαοῦ, κατά τὴν ὁποίαν, ἄνθρωπος μὴ συνδεόμενος ἀρρήκτως με τοὺς συνανθρώπους του, δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι εὐτυχὴς μήτε στὸν παράδεισον μόνος του.

Ὁ βαθμὸς τῆς ἀναπτύξεως τοῦ κοινωνικοῦ συναίσθηματος μετρά τὴν ἀξία τοῦ ἀνθρώπου, και ὅχι ή φυλὴ, τὸ ἔθνος, ή κοινωνικὴ τάξις, ή κοινωνικὴ θέσις, ή τὸ γένος στὰ ὁποῖα ἀνήκει ἕκαστος.

Ο βαθμός της ανάπτυξεως του κοινωνικού συναισθήματος θα καθορίση και την όρσην ή εξοφλημένη λύση των προβλημάτων της ζωής.

Η κανονική ανάπτυξις του κοινωνικού συναισθήματος, από την οποίαν εξαρτάται και η όλη ψυχική μας ανάπτυξις και επομένως αυτή η ψυχική μας υγεία, θα μας απασχολήση και άλλοτε εκτενέστερα.

Αρκούμεθα να προσθέσωμε ότι η εις το ακρότατον σημείον ανάπτυξις του κοινωνικού συναισθήματος θα φέρη πιθανόν τον άνθρωπον εις την υπερσυνειδητή εκείνη κατάστασι της ένότητος, όπου η συνειδήσις του χωρισμού, θα εξαφανίζεται και στην οποία η πληρότης και ένότης των πάντων έκαμεν όσους την έπραγματοποίησαν να ζούν χωρίς κίνητρα,

χωρίς προσωπικάς έπιτεύξεις, χωρίς έγωϊστικούς σκοπούς. Είναι οι καθαροί, οι άπλοϊ, οι άπεριττοι εκείνοι άνθρωποι που μόνον έδωσαν και ούδέποτε έπληραν, γιατί είχαν πραγματοποιήσει την πληρότητα...

Τελειώνοντες τη σημερινή μας μελέτη, τονίζομε ότι έφόσον άγνοούμεν τον έαυτό μας, ή όρση ανάπτυξεως του κοινωνικού συναισθήματος — που φέρει την πραγματική αγάπη, — ή όποια σήμερα άντικαθίσταται από τους διαφόρους βαθμούς προσκολλήσεως — που είναι νόθος αγάπη, — θα είναι αδύνατος χωρίς το «γνώθι σαυτόν», χωρίς την ψυχολογική γνώσι του έαυτού μας.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΦΡΑΓΚΟΥ

Καλλιτεχνική Κίνησις

Δύσκολο πράγμα να γράψη κανείς έντυπώσεις διά μίαν έκθεσι ζωγραφικής, γλυπτικής, διακοσμητικής και χαρακτικής, όπως συμβαίνει και έφέτος στην "Έκθεσι του Ζαπτείου, όπου έκατον έξήκοντα και πλέον καλλιτέχναι λαμβάνουν μέρος, και ό καθένας έκθέτει, δύο ή και τρία και περισσότερα έργα. Μ' όλα ταύτα θά προσπαθήσωμε να κρατήσωμε την "Ελληνίδα" ένήμερον και θα αναφέρωμε σήμερα και στο προσεχές φύλλον, όσα μας ειλκυσαν τό μάτι περισσότερον από άλλα.

Ας άρχίσωμε λοιπόν από τον κορυφαίον ζωγράφον μας κ. Παρθένον, ό οποίος έκθέτει τέσσαρες έλαιογραφίες: Τό "Εμπόριο", τό όποιον είναι μία μεγάλη σύνθεσις με άρμονικωτάτους χρωματικούς τόνους, και τά τρία μικρότερα έργα: «Νεκρά φύσις», «Παναγία», «Λουομένη».

Ο κ. Περβολαράκης σέ δυό έργα του, τό «Ατελιέ» και ή «Αλωνίσταινα» μας δείχνει ότι έχει ωραίο χρώμα. Ο κ. Βικάτος έκθέτει ωραίους γεροντικούς τύπους, άλλως τε αυτό είναι ειδικότης του καλλιτέχνου, που είναι γνωστός και έξω από τά σύνορα της πατρίδος του.

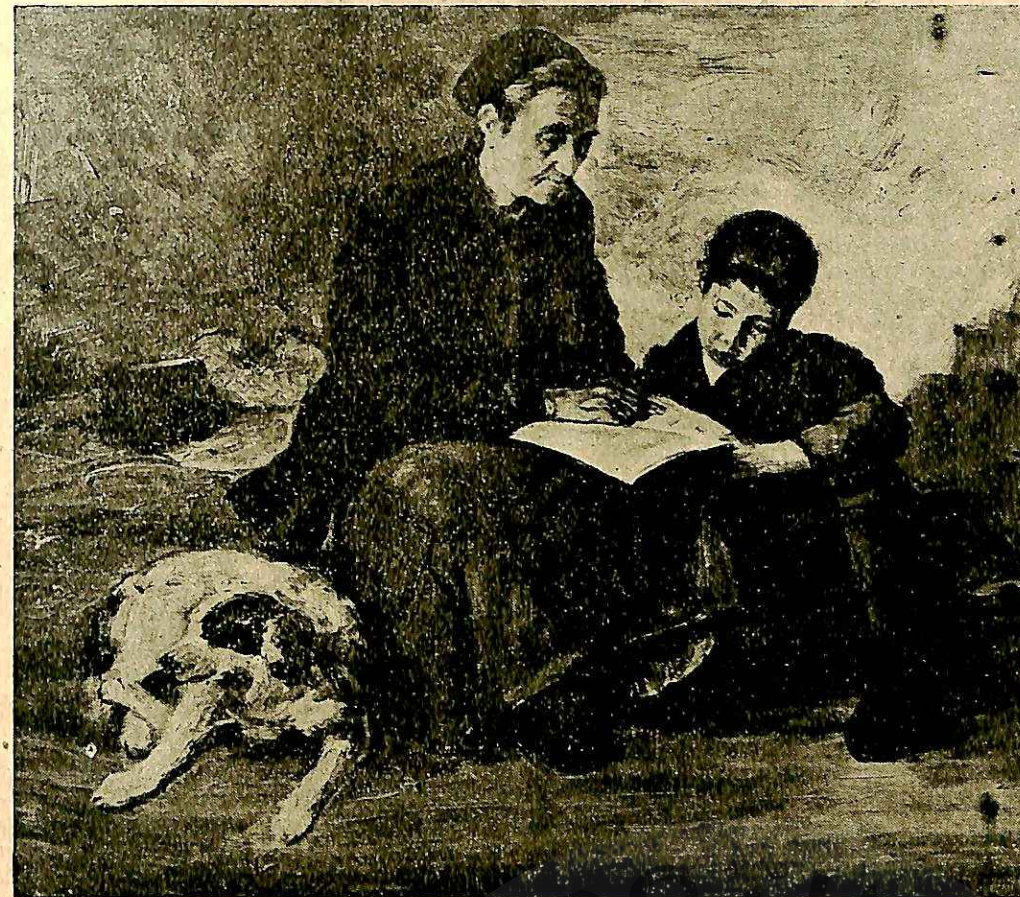
Ο κ. Πέσκε, όπως πάντοτε, θέματα από την Σκύρον. Ο κ. Φρ. Αριστεύς έχει φαίνεται έγκαταλείψει τά μυθολογικά και μυθολογικά θέματα αυτή τη φορά, και έκθέτει μία μικρή σύνθεσι, τον παππού και τό έγγόνι. Ο κ. Βανδώρας δυό πολύ καλά σκίτσα από την μονήν Αγίου Διονυσίου. Ο κ. Βούλγαρης ένα τοπίον τό όποιον άποκαλεί «Η έρημιά». Δεν ξεύρω τί σχέσι έχει ή έρημιά με τον λαχνηρό τον ήλιολουσμένο που μας παρουσιάζει ό ζωγράφος.

Ο κ. Βυζάντιος στον «Κυριακάτικο περί-

πατο» μας παρουσιάζει μέσα στο υπαίθρον χαρακτηριστικούς τύπους αθηναϊκούς.

Οί δυό άδελφοί Γεραλή διαλέγουν πάντοτε ωραία θέματα και είναι πάντοτε ωραία ζωγραφισμένα. Μ' όλα ταύτα πολύ συχνά στις συνθέσεις με Έλληνικά θέματα και ωραίες χωριατοπούλες, λείπει ό γνήσιος έλληνικός τύπος, λείπει ή λιτότης στο χρώμα, με μία λέξι ή έλληνική ατμόσφαιρα, από τά καλοζωγραφισμένα αυτά έργα. Ο κ. Γερμενής στο έργο του «Τό κουρασμένο παιδί» μας παρουσιάζει σέ υπερφυσικό μέγεθος μία μητέρα που σηκώνει στην πλάτη τό παιδί της. Για ένα τόσο άπλό θέμα νομίζω πως τό υπερφυσικό μέγεθος δεν έχει νόημα. Αυτό τό είχαν καταλάβει καλά οι «Όλλανδοί petits maitres» του 17ου αιώνος, που έκαναν όλα εκείνα τά άριστουργήματα με θέματα από την γύρω τους ζωή, εις μέγεθος μικρό, και που στολίζουν σήμερα όλα τά μουσεία του κόσμου. Ο κ. Γεωργιάδης έκθέτει πολύ καλά πορτραίτα, ένα γεροντικό κεφάλι, που θυμίζει ζωγραφική αναγενήσεως, και μία νεκρά φύσι. Ο κ. Γουναρόπουλος έχει περιορισθή από χρόνια σέ μία τεχντροπία, την όποιαν επαναλαμβάνει επ' άπειρον. Ο κ. Ζαΐρης, δυνατός πάντοτε στην τεχνική, έκθέτει ένα έργο μεγάλο εις σχήμα, τους ψαράδες που γυρίζουν από την δουλειά τους. Ο κ. Ηλιάδης τρία έργα, από τά όποια ίσως άρμονικώτερο οι «Τρεις μάσκες». Ο κ. Θωμόπουλος μία μεγάλη έλαιογραφία «Καταχνιά και χιόνια στο Χελμό». Ο κ. Ευάγγελος Ίωννίδης, με την λεπτότητα που τον διακρίνει στην τεχνική, έκθέτει μία έλαιογραφία, «Τό ξεκούρασμα».

Ο κ. Καζάκος στο έργο του «Μονμάρτη» άποδίδει πολύ την ατμόσφαιρα της Παρισινής συνοικίας. Ο κ. Κανέλλης με μία τεχντροπία

"Έκθεσις Παρίσσοσ Ε. Δούκα

ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

έντελως ιδική του, έκθέτει δύο έλαιογραφίες, τον ψαρά και την Μάρθα. Ο κ. Κομνός κατά μίμηση λαϊκής τέχνης, έχει ζωγραφίσει τό «Έλληνικό Πάσχα». Στο έργο αυτό υπάρχει μεγάλη μονοτονία στις φυσιογνωμίες, όλα τά πρόσωπα, χωρικοί και χωρικές, έχουν τά ίδια χαρακτηριστικά και την ίδια έκφρασι. Ο κ. Κοσμαδοπούλος έκθέτει δύο έργα: «Πηλιορείτικο τοπίο» και «Τσιγγάνες στην Μύκονο». Στο τοπίο του Πηλίου τό σχέδιον και τό χρώμα έχουν μεγάλη άθρότητα. Οί τσιγγάνες του έχουν για φόντο την καταγάλαη θάλασσα του άσπρου νησιού. Ο κ. Μαράλης κατέχει την τεχνική. Στα πορτραίτα του καθώς και στο έργο του «τά καπέλλα», βλέπει κανείς ένα καλλιτέχνη με έξαιρτικά προσόντα και πρωτοτυπία, τό γυναικείον όμως γυνών με τις αντιστοιητικές δυσαναλογίες του σώματος και την πλαδαρότητα που έχουν οι σάρκες, μάς κάνει να σκεπτώμεθα γιατί άρά γε οι νέοι ζωγράφοι προτιμούν να διαλέγουν άσχημα σώματα, όταν ζωγραφίζουν γυνή, και περιφρονούν τό ωραίο, ενώ τό γυνή μόνον όταν έχη ωραίες αναλογίες και άρμονικές, άνέχεται κανείς να τό βλέπη.

Ο κ. Ξένος επίσης παρουσιάζει ένα πανηγύρι στο υπαίθρον πολύ φωτεινό, άλλα και σ' αυτό τό έργο λείπει ή σύνθεσις.

(Η συνέχεια εις τό έπόμενον).

ΕΚΘΕΣΙΣ Ε. ΔΟΥΚΑ

Του κ. Δούκα ή έφετεινή έκθεσις στον «Παρνασσό» από τις καλλίτερες του καλλιτέχνου. Στις συνθέσεις του, που έχουν ως θέματα έσωτερικά χωρικών σπιτιών με χωρικούς τύπους, ό κ. Δούκας είναι μοναδικός στο να άποδίδη τον χαρακτήρα και την έλληνικήν ατμόσφαιρα. Έν γένει όλα τά έργα συνθέσεως, τοπεία, προσωπογραφίες, άνθη, άποδίδονται ζωντανά και μελετημένα. Από τά θέματα που διαλέγει «χωριάτικο τραπέζι», «παλιές ιστορίες», «ή χωριατοπούλα με τό κατόικι», «χιόνια στην Πάρνηθα», «Σούρουπο», «Στό Φάληρο» κ.τ.λ. θαυμάζει κανείς την πλούσια των θεμάτων και πόσον ό κ. Δούκας εύδοκμεί εις όλα.

Α. Π. Ρ.

'Από τὰ Θέατρά μας

Βασιλικόν Θέατρον: Σπύρου Μελά: «Ο Παπαφλέσσας».

Ο κ. Σπύρος Μελάς είναι μία φυσιογνωμία μέσ' τὰ σύγχρονα νεοελληνικά γράμματα. Είναι ο ξεχωριστός χρονογράφος, "Ανεξάρτητα απ' τὴ θέσι πού μπορεί νά ἔχη τὸ χρονογράφημα μέσ' τοὺς κόσμους τοῦ πνεύματος, ὁ κ. Μελάς κατ' ὀρθὴν μετὰ τὴ δύναμι τῆς πρόζας του καὶ τὸν πηγαῖο πλοῦτο τῆς φαντασίας του νά κάνει ὀρισμένα χρονογραφήματά του ἔργα τέχνης.

Εἶναι ὁ συγγραφέας τῶν ρομαντικῶν ἡρώϊκων βιογραφιῶν πού σίμωσαν στὴν ψυχὴ τοῦ λαοῦ μας τίς σωστὲς μορφές τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 21. Εἶναι ἀκόμα ὁ κατ' ἐξοχὴν ἄνθρωπος τοῦ θεάτρου μας. Ὁ ἐμπυχωτὴς νέων ἡθοποιῶν στὸ «θέατρο τέχνης», ὁ σκηνοθέτης τῆς «Ἐλευθερίας Σκηνης», τῆς τόσο θαυμαστῆς, τῆς λιγύχρονης, μὰ καὶ τόσο γόνιμης ἐκείνης προσπάθειας, πού ἔφερε μιά καινούργια πνοὴ στὴν Ἑλληνικὴ θεατρικὴ ζωὴ, ὁ δραματοποιὸς τῶν ῥωμάλων θεατρικῶν προσπαθειῶν, πού σημειώσαν πραγματικὸς σταθμοὺς στὴν ἱστορία τοῦ νεοελληνικοῦ θεάτρου, μὲ τὰ διάφορα ἔργα του τὰ ἀντιπροσωπευτικὰ τῶν ἐκάστοτε θεατρικῶν σχολῶν, μέχρι τοῦ «Ἰούδα» τῆς πνευματικώτερης του συμβολῆς στὴ θεατρικὴ παραγωγή τοῦ τόπου μας. Ὑστερὰ ἀπὸ τὸν «Ἰούδα» — ἐξαίρωντας τίς ἀτυχες ἐκείνες παρεμβάσεις τοῦ «Μπαμπᾶ» καὶ τοῦ «Ρουμπῆ» — ὁ κ. Μελάς παρουσίασε τὸ 1937 στὸ θέατρο «Ἀλίκη» τὸ ἱστορικὸ δράμα τοῦ «Παπαφλέσσας», πού ἀντλήσε ἀπὸ τίς τελευταῖες ἱστορικὲς του μονογραφίες γιὰ τοὺς ἥρωες τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως.

Ἄλλ' ἂν οἱ ἱστορικὲς του βιογραφίες εἶναι ἀπ' τὰ σημαντικώτερα εἶδη τῆς παραγωγῆς του ἀπ' τὰ λαμπρὰ στολιδία τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας, ἀληθινὰ ἐθνικὴ κληρονομία γιὰ τίς ἐπερχόμενες γενεές, τὸ ἱστορικὸ δράμα τοῦ στερεῖται θεατρικῆς ἀρτιότητος. Τὸ ἐπικὸ στοίγείο ὑπερσχύει τοῦ δραματικοῦ. Ὁ «Παπαφλέσσας» στὸ Βασιλικὸ θέατρο δὲν εἶναι ἐπὶ ἐστρατοκὸ δράμα τοῦ ἡρώα του, δὲν ἔχει καμμιὰ θέσι, καμμιὰ ἀντίθεσι, καμμιὰ δραματικὴ σύγκρουσι, μὰ στάθηκε ἡ ἐπικὴ ἀφήγησι, ἡ κινηματογραφικὴ ἀναπαράστασι, θάλεγα, τῆς ζωῆς τοῦ Παπαφλέσσα ἀπ' τὴν ἀρχὴ τῆς σταδιοδρομίας του ὡς τὸ θάνατό του.

Ἀρετὲς θέβαι ἔχει τὸ ἔργο πολλές, τίς ἀρετὲς τοῦ ταλέντου τοῦ κ. Μελά. Γοργὴ πλοκή, καλὴ σκηνικὴ διαίρεσι, ὀρισμένους σκηνὲς ἱκανὲς νὰ δώσουν κάποια δραματικὴ συγκίνησι, ὁ πόθος ἐνδιαφέρουσα, ἱκανὴ νὰ κατατοπίσῃ σὲ πολλές λεπτομέρειες τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, τοῦ τεράστιου αὐτοῦ γεγονότος μέσ' τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἀλλὰ ὁ κ. Μελάς ξέρει, ὅσο λίγοι, πὼς μήτε ἡ ἐνδιαφέρουσα ὁπόθεσι, μήτε ἡ καλὴ πλοκὴ ἀρκοῦν γιὰ νὰ

ὀδηγήσουν στὸ ἀνώτερο καλλιτεχνικὸ ἀποτέλεσμα, ὅταν δὲν συνοδεύονται ἀπ' τὴ δραματικὴ δοῶσι καὶ ἀπ' τὸ πλαστικὸ ζωντάνεμα τῶν χαρακτήρων.

Τὸ ἀνέβασμα τοῦ ἔργου στὴν ἐθνικὴ μας Σκηνὴ ἀρκετὰ ἐπιτυχημένο. Ἡ σκηνοθεσία τοῦ κ. Ροντήρη δὲν εἶχε νὰ ἀντιμετωπίσῃ σοβαρὰ προβλήματα, στάθηκε ὁμως ἐπιμελημένη σὲ γοργὸ ρυθμὸ καὶ μὲ καλὰ εὐρήματα. Τὰ σκηνικὰ τοῦ κ. Κλώνη ἐπιτυχή, χρωὶς ὁμως καμμιὰ ἰδιαίτερη ἐμπνευσι. Τὰ κοστούμια τοῦ κ. Φωκᾶ πιστὰ καὶ καλαίσθητα.

Ἀλλ' ὅ,τι ἐδέσποσε στὸ νέο αὐτὸ ἀνέβασμα τοῦ ἔργου ἦταν ἡ ἐρμηνεία τοῦ ρόλου τοῦ Παπαφλέσσα ἀπ' τὸν κ. Μινωτῆ. Ἐνα ἀπ' τὰ ἐκλεκτότερα στοιχεῖα τοῦ νεοελληνικοῦ θεάτρου. Ἡθοποιὸς μὲ ἄρτια θεατρικὴ μὀρφωσι καὶ ἱκανότητα πνευματικῆς κατανοήσεως τῶν ρόλων του, ὑπόρρεσε καὶ ἀνέπτυξε τίς σκηνικὰς ἀρετὲς του, στὸ ρόλο τοῦ Παπαφλέσσα, μὲ ἡρεσὶ καὶ ἐξωτερικὴ δραματικὴ δύναμι. Ἀφοῦ ἄλλως τε ὁ ρόλος αὐτὸς δὲν εἶχε καὶ ἄλλες σοβαρότερες ἀπαιτήσεις θαυτέρας συναισθηματικῆς ἐρμηνείας. Ἡ τελευταία αὐτὴ δημιουργία τοῦ κ. Μινωτῆ δὲν ἦταν δύσκολη γιὰ τίς σύνθετες ἱκανότητές του, γιὰτί ὁ ρόλος τοῦ Παπαφλέσσα ἀνταποκρίνεται στὴ θεατρικὴ του ἰδιοσυγκρασία πού συνδυάζεται θαυμάσια σὲ ρόλους εἴτε ἐνκεφαλικούς, εἴτε ἐξωτερικὰ δυναμικούς. Κάποια ἀστάθεια στὴ φραστικὴ ἀπαγγελία τοῦ ρόλου του, τὴν ἡμέραν τῆς πρώτης παραστάσεως, ἀσφαλῶς θάταν παροδική.

Στὸ ἔργο αὐτὸ ἡ δ. Ἐλσα Βεργῆ, ἡ νεοπροσληθεῖσα στὸ Βασιλικὸν νέαν ἡθοποιὸς, εἶχε τὴν εὐκαιρίαν, ἐρμηνεύοντας τὸ ρόλο τῆς Ἀγγελίας, νὰ φανερῶσι πολλὰ θεατρικὰ ἀρετὰς, πού θέβαια κάτω ἀπὸ μιά συστηματικώτερη σπουδὴ. Θὰ ἐξελεχθοῦν ἀργότερα σὲ μιά ἀπόδοσι καλλίτερη καὶ συνθετικώτερη. Θὰ ἔπρεπε ὁμως ἰδιαίτερα νὰ προσέξῃ τὴν ἀσθητικὴν καὶ τὸν ἀδικαιολόγητα γρήγορο ρυθμὸ τῆς ὁμιλίας τῆς.

Ἡ δνὶς Περίδου, πού κάποτε στὸ θίασο Κοτοπούλη εἶνε ἀσχίσει νὰ δῇ κάποιες ὥχρες ἐλπίδες, στὸ ρόλο τῆς Μαντῶς Μαυρογένους, εἶχε μιά εὐχάριστη ἐμφάνισι, ἀλλὰ μιά ὀλοτελὰ ἐρασιτεχνικὴ ἀπόδοσι.

Ὁ καλὸς ἡθοποιὸς κ. Νέζερ ὑπερβολικὸς αὐτὴ τὴ φορά. Ἀντιθέτως ὁ κ. Γληνὸς ἐκλεκτὸς ὡς Ἀναγνωστόπουλος, καθὼς καὶ οἱ κ. κ. Ροζίν. Παπαγεωργίου, Παρασκευᾶς, Κατράκης πού προσέφεραν στὴν ἐκτέλεσι ὅ,τι καλλίτερο μπόρεσαν μὲ τὸ ἄρτιο παίξιμό τους καὶ τὴν ἐπιτυχημένη μάσκα τους.

KATEPINA I. KAKOYRFH

Ἡ κριτικὴ τοῦ Βιβλίου

—ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑ: «Κραυγές».

Σὲ κανένα εἶδος τέχνης, ἴσως, δὲ φανερῶνεται τόσο καθαρὰ ἡ διαφορὰ τοῦ ἀντρίκειου καὶ τοῦ γυναικειοῦ στοιχείου, ὅσο στὴ λυρική ποίησι. Καὶ εἶναι ἡ διαφορὰ τούτη, τὸ πῶς συχνά, μιά ἀπὸ τίς πῶς ξεχωριστὲς χάρες τῆς ποίησης πού πλάστηκε ἀπὸ γυναικεία ψυχὴ. Κάτι πῶς ἄμεσο στὴν αἴσθησι, σὰν νάταν ἡ ἐπιδερμίδα πού τίς χωρίζει ἀπὸ τὸν κόσμον τῆς ὕλης πῶς λεπτή. σκεδὸν ἀνύπαρκτη θὰ ἔλεγα, πῶς καθαρὰ αἰσθητικὴ, ὅσο ἀπουσιάζει περισσότερο κάποιο στοχαστικὸ στοιχεῖο πού συμ-Κάτι πῶς αὐθόρμητο στὴ συγκίνησι μιά χορδὴ πού δονεῖ πῶς ἔντονα μέσα σὲ μίαν ἀτμόσφαιρα παρακολουθεῖ τὸ ἀντρίκειο τὸ πάθος.

Ἡ Μυρτιώτισσα, ἡ ὁποία ἀνέκει ὁ ἐκείνης τίς γυναικεὺς πού δὲν φοβοῦνται νὰ μείνουν γυναικεὺς στὴν ποίησι, μᾶς προσφέρει ἄσθονα τὰ γυναικεία τούτα δῶρα στὴν τελευταία τῆς ποιητικῆς συλλογῆς «Κραυγές» συνεχίζοντας πάντα τὸ παραγωγικὸ ποιητικὸ τῆς ἔργο, πού μᾶς ἔχει δώσει ἴσαμε σήμερον πολλοὺς τόμους ποιημάτων καὶ δυὸ εὐσυνειδήτες καὶ ὁμοίως μετὰφράσεις ἀπὸ μερικὰ ποιήματα τῆς Κοντέσσας ντὲ Νοάιν καὶ τῆς «Μήδειας» τοῦ Εὐοπίδου. Ἀφοδὴ στὴν ὁμολογίαν τῆς γιὰτί ξέρει τὴν ἱερότητα τοῦ χώρου, ὅπου τὸ πάθος τῆς κινεῖται, ἀπλὴ σὰν νὰ ἦταν μόνη τῆς καὶ σὰν νὰ γράφε μόνον γιὰ τὸν ἑαυτὸ τῆς, τὴν βλέπουμε νὰ ζῇ τὰ θάσσανα καὶ τοὺς κόπους τῆς δουλευτικῆς μέρας μέσα στὶς κλειστὲς κάμαρες, στὰ σοκκία καὶ καὶ τοὺς δρόμους τῆς ἄχαρης πολιτείας, περιγράφοντας τοὺς τοίχους καὶ τίς αὐλὲς τῆς, τὰ σπῆτια τῆς, τὰ ἀνὰ καὶ κουρασμένα ἀνθρώπινα πρόσωπα, τὴν ἴδια τῆς τὴ βαρυθυμία καὶ κούρασι.

«Καὶ νὰ με πάλι ἐδῶ, μέσ' στὸ κελλί μου, στὸ παγερὸ γραφεῖο καὶ στὰ βιβλία, κυττάζω ἀπὸ τὸ πῆγμα τὴν αὐλὴ μου, γυμνὴ κι' ὕγρη κι' ἔτσι ἄχαρη καὶ κρύα!» (Τὸ Σπιτάκι μου «Κραυγές»)

Ὅπως πάλι χαίρομαστε μαζί τῆς τίς σπᾶνιες ἀάσεις τῆς σόλης, τῆς φυγῆς τῆς στὸ ὑπαίθρο, κοντὰ στὴ θάλασσα, μέσα στὰ πεῦκα καὶ στὰ σχίνα, στὶς πλαγιὰς τῶν ἐλληνικῶν βουνῶν, στὰ διάφορα περιβόλια. Τὴν ἀκοῦς νὰ

μονολογεῖ κοντὰ μας καὶ νὰ τραγουδᾷ μὲ ζωντανὴ τὴν παρουσία τῆς καὶ τὴν συντροφιά τῆς στὸ πλάι μας.

Μᾶς μιλάει γιὰ τὴ θάλασσα, γιὰ τὰ λουλούδια, γιὰ τὰ χρυσὰ δειλινὰ καὶ γιὰ τὰ πουλιά τῆς πλάσης μὲ τέτοια ἀγάπη, πού κατορθώνει νὰ ζεσταίνει ἀκόμα καὶ τὴ δικὴ μας ἀτονὴ καὶ μουδιασμένη καρδιά, πού χρόνια τώρα, μέσα στὴ ζωὴ τῆς πολιτείας, ἔχει ξεχάσει ὅλα αὐτὰ τὰ ἀγαθὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς πλάσης του.

Εὐαίσθησι καὶ εἰλικρίνεια εἶναι οἱ δυὸ μεγαλύτερες ἀρετὲς τῆς ποίησης τῆς Μυρτιώτισσας, καὶ δὲν εἶναι ἀπὸ τίς πῶς ἀσήμαντες αὐτὲς οἱ ἀρετὲς πού, ἰδιαίτερα σήμερον, ἔχουν πάρει ἕναν τέτοιον κακὸ δρόμον τόσο στὶς πνευματικὰς ὅσο καὶ στὶς πρακτικὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς.

Ἡ θλίψη τῆς Μυρτιώτισσας, ἐπειδὴ εἶναι ἀγνή καὶ εἰλικρινὴς, μᾶς ἀγγίζει ἕως τὸ βάθος ἀλλὰ καὶ μᾶς ἀπαλύνει τὴν ψυχὴ, γιὰτί εἶναι ὠραία καὶ πολὺ ἀνθρώπινη.

Ὁ στίχος τῆς εἶναι δουλεμένος ἀπὸ τεχνίτρας χέρι καὶ ἡ γοητεία πού βγαίνει ἀπὸ τίς στορφοὺς αὐτὲς εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα μῆς καθαρῆς καὶ ἐντιμῆς δουλειᾶς, φροντισμένης ἀπὸ ἕναν ἄνθρωπον, πού ξέρει ν' ἀγαπάει καὶ πού ξέρει νὰ τραγουδᾷ.

Τοιοῦτῃ σὰν «Τὰ ῥάσα εἶναι φορέσει» — «Κουβέντες» — «Τὸ κυπαρίσσι τῆς Πλάκας» — «Τὸ Σπιτάκι μου» — «Στὸ παλὸ τὸ περιβόλι» — «Ὡ νὰ τὸ ξέσω» κ.τ.λ. μᾶς δένουν καὶ μᾶς κάνουν νὰ ξαναπηγαίνουμε στὴν ἀρχὴ τῆς σελίδας, πάλι γιὰ νὰ ξαναδιαβάσουμε τὰ ποιήματα καὶ νὰ τὰ ἀπολαύσουμε ξανά πάλι πῶς πολὺ τούτῃ τῇ δευτέρῃ φορά. Ὅμως κοντὰ σ' αὐτὰ τὰ λυρικά καὶ τὰ τόσο ἀνθρώπινα τραγούδια πρέπει νὰ σημειωθοῦν ἰδιαίτερα «Ἡ Μπουμπουλῖνα» καὶ «οἱ Σουλκώτισσες», δυὸ ζωγραφικὲς ὠραῖες, ἡρωϊκὲς καὶ ζωντανὲς πού θὰ πρεπε νὰ μποῦν στὰ Ἀναγνωστικὰ τῶν παρθεναγωγείων γιὰ νὰ ἐνθουσιάζουν τίς κοριτσιίστικες καρδιὰς καὶ νὰ κεντρίζουν τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὴν ἀγάπην τῶν κοριτσιῶν γιὰ τὴν Ἑλληνικὴν μάς πατρίδα.

ΑΜΑΡΥΛΛΙΣ Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗ

Φτάνει ἕνα δέντρο

Φτάνει ἕνα δέντρο πού θροεῖ
κάτω ἀπ' τὸν ἑναστρὸ οὐρανὸ,
γιὰ νὰ μετὰ κἀνὴ νὰ ξεχνῶ
τὴν πίκρα πού ἦπια ἀπ' τὴ ζωὴ.

✱

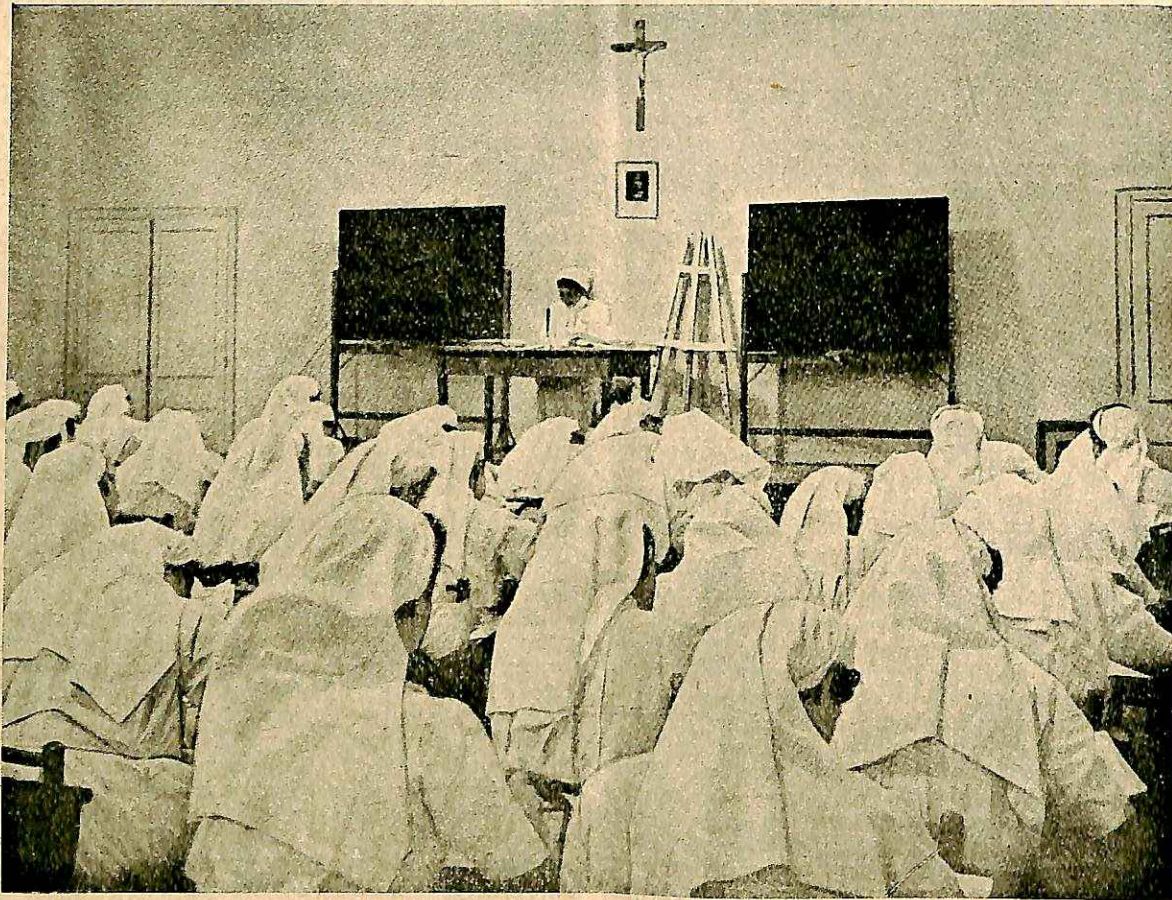
Τὰ μεσημέρια τὰ πυρρὰ
γυρτὴ στὸν ἴσκιο τῆς μουριάς
τὴ θέρμη κάποιος ἀγκαλιάς
τὸ εἶναι μου ὅλο λαχταρᾶ.

Μὰ ὡς πέφτει ἀνάλαφρη ἡ βροχὴ
μέσ' στὸν πευκῶνα, καὶ ρουφῶ
τῶν ἀρωμάτων τὸν ἀφρό,
ἄλλο δὲν εἶμαι ἀπὸ ψυχὴ.

✱

Ψυχὴ πού ἀπλώνεται, σκορπᾷ,
καὶ μὲ πτερούγισμα πουλιοῦ
σκίζοντας τ' ἀπειρὸ, θυθεῖ
σὲ θάβη ἀγνώριστου οὐρανοῦ...

ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑ

Οι μαθήτριες με τ' άσπρα πέπλα

«Υπόσχομαι να προσφέρω τις υπηρεσίες μου όσο διαρκέσει ο πόλεμος, να κάμω ό,τι μου πουν, να πάω όπου με στείλουν». Αυτόν τον άπλό και κατηγορηματικόν όρκο, χιλιάδες νέες στην Γαλλία τόν έδωσαν και εξακολουθούν να τόν δίνουν άπό την κήρυξη του πολέμου ως σήμερα, προτού αρχίσουν τά μαθήματα, που πρέπει ν' ακολουθήσουν, για να πάρουν σε λίγους μήνες το δίπλωμα της Νοσοκόμου. Και το κάμουν όχι στην έξαψη ενός στιγμιαίου ένθουςιασμού, αλλά θετικά, με όλην την θαθειά έπίγνώσι της σημασίας, που τα λόγια αυτά περικλείουν.

Ο Γαλλικός Έρυθρός Σταυρός, ό οποίος στην κήρυξη του πολέμου βρέθηκε με 20 χιλιάδες κρεβάτια, με ένα σωρό ιδρύματα παροχής βοήθειας, και λόχους όλοκλήρους άδελ-

φών, μεγάλωσε ακόμη την έντασι των προσπειών του. Διά ν' ανταποκριθή στις έπείγουσες ανάγκες της πατρίδος του, ώργάνωσε το «έντατικό πολεμικό δίπλωμα», που παρέχεται μετά 4 μηνών σπουδάς, αντί της περιόδου των 6 μηνών, που απαιτείται κανονικώς διά το δίπλωμα της βοηθού. Η συντόμευσις όμως της διαρκείας δέν έγινε εις βάρος της επαγγελματικής αξίας. Άπλως αύξηθησαν αναλόγως οι ώρες εργασίας. Οι μαθήτριες με τ' άσπρα πέπλα εργάζονται καθημερινώς άπό το πρωί ως το βράδυ· παράλληλα με τά θεωρητικά μαθήματα κάνουν και την πρακτική θητεία. Τά θεωρητικά μαθήματα περιλαμβάνουν στοιχειά υγιεινής και φαρμακευτικής, ιατρικήν και χειρουργικήν βοήθειαν, πρώτες βοήθειες, άσηψίαν, άποστείρωσιν, επιδέσμους και

επαγγελματικήν ήθικήν. Στις βασικές αυτές γνώσεις έχουν προσεθή και νέες, άπαραίτητες διά την σημερινή πολεμική περίστασι· ή περίφημη ειδίκευσις Ζ. Κάτω άπό το γράμμα αυτό περιλαμβάνονται όλες οι γνώσεις οι σχετιζόμενες με τά άέρια: αναγνώρισις των έρεθιστικών και άσφυκτικών αερίων, περιβαλψις των προσβληθέντων υπό των αερίων και έφαρμογή τεχνητής αναπνοής και δευγονώσεως. Έπί πλέον ώργάνωσις οίκογενειακών καταφυγίων, προφύλαξις των τροφών, έλεγχος των μασκών.

Η φοίτησις στα μαθήματα όφείλει να είναι άπολύτως τακτική. Άδικαιολόγητες άπουσίες προκαλούν την διαγραφή. Διά την συνεχή αυτήν εργασία απαιτείται έξαίρετη υγεία. Γι' αυτό άν και δέν γίνονται οεκτες στην κατάταξι νέες χωρίς ιατρικό πιστοποιητικό άπόλυτης υγείας, έν τούτοις ένα 30 τοίς εκατό των έγγραφόμενων διαγράφονται κατά την διάρκεια των σπουδών, διότι δέν έχουν την απαιτούμενη σωματική άντοχή. Η άδελφή όφείλει να είναι ακούραστη· όφείλει ακόμη να είναι έξαιρετικά άπλη και σεμνή. Κάτω άπό το άσπρο πέπλο,

που το συγκρατεί το σκληρό σκουφί, το πρόσωπό της πρέπει να προβάλλη χωρίς φτιασίδι, ούδε έχνος πούδρας· ό κολλαριστός γιακάς προσδίδει ένα τόνο αυστηρότητος στην όλη εμφάνισι. Μά περισσότερο άπό κάθε τι άλλο ή άδελφή πρέπει να είναι χαρούμενη... γελαστή, καλή... "Αν ό άπαισιόδοξος γιατρός είναι κάτι το πολύ κακό, τι να πη κανείς για την άδελφή, που τά βλέπει όλα γύρω της μαύρα και σκοτεινά;

Νά ξεύρη τη δουλειά της, να είναι επιδέξια, και έξησκημένη στην τέχνη των επιδέσμων, είναι θέβαια πολύ σημαντικό... Μά να ξεύρη να βγάξη τους επιδέσμους, που κολλούν στις πληγές, προκαλώντας όσο το δυνατό λιγώτερο πόνο, τόσο γλυκό θάνατο το άγγιγμα των άπάλων της χειρών, και να ξεύρη να έμψυχώνη τις φουρτουνιασμένες καρδιές και να βαλσαμώνη τις ψυχικές πληγές με την άνοιχτόκαρδη, εύδιαθετη όψι της πάντα χαρούμενης, γαλήνιας και γελαστής μορφής της, είναι κάτι πολύ πιο σημαντικό... το μοναδικό, άπαράμιλλο και θείο χάρισμα, που θα πρέπει να διακρίνη κάθε πεπλοφόρα άσπροντυμένη μαθήτρια.

Ειδήσεις

Με χαράν άγγέλλομεν ότι έκτός άπό τις τακτικές συνεργάτριές μας, προθύμως εοεχούσαν να παρέχουν στην «Έλληνίδα» έκλεκτήν ύλην, αί Και Άθηνά Ταρσούλη, Ζώη Φράγκου, Έλ. Παπανδρέου, Καλλιρ. Έλεσπούλου, Νίκη Πέρδικα, Ρόζα Ίμβριώτου, Μαρία Άμαριώτου, Έλλη Άποστολίδου, Είρ. Λασκαρίδου, Δώρα Παπακωνσταντίνου.

Τό Λογοτεχνικόν Βραβείον του Κράτους έδόθηκε έφέτος διά την ποίηση: στην Κα Θεώνη Δρακοπούλου (Μυρτιώτισσα), διά την συλλογήν της «Κραυγές» και τον κ. Τέλλον Άγγραν, διά την συλλογήν του «Καθημερινές» διά την πεζογραφίαν εις τον κ. Στρ. Μυριβίλην διά το «Γαλάζιο Βιβλίον» και τον κ. Ήλιαν Βενέζην διά την «Γαλήνην». Διά την κριτικήν εις τους κ. Ν. Λάσκαρη (25.000) και Παν. Χατζίνην (5.000). Διά το θέατρον εις τον κ. Άγγελ. Τερζάκην.

Άπό τυπογραφικόν λάθος στο προηγούμενο τεύχος άνεγράφη, ότι το Βιβλίον Άρετής της Άκαδημίας Άθηνών έδόθη στην κ. Στρατούλη, αντί της Κας Στρούβαλη. Διά τις δύο διακεκριμένες αυτές Έλληνίδες, την Καν Άδάμ και την Καν Στρούβαλη, και την ένδικήν δράσιν των, θα γράψη ή «Έλληνίς» έκτενέστερα εις προσεχές φύλλον της.

Σχετικώς με την «Ίστορία των Παιδικών Δικαστηρίων», που έδημοσιεύσαμε στο προη-

γούμενον τεύχος, ό κ. Γ. Βεργόπουλος, προϊστάμενος του Γραφείου άνγλικών Υπουργείου Δικαιοσύνης, μάς παρακαλεί να άναφέρωμεν, ότι κατά το 1931 είχε ψηφισή Νόμος, ό ύπ' αριθ. 5098, ό όποιος «είσηγεν, ως μάς γράφει, πλήρως τόν θεσμόν των παιδικών δικαστηρίων, κατά τε το ούσιαστικόν και δικονομικόν δίκαιον». Ο Νόμος αυτός δυστυχώς δέν εφηρμόσθη, τόν κατήργησε δέ και τυπικώς ό Άναγκ. Νόμος 1924 του 1935. Την άξίαν του όμως άποδεικνύει το γεγονός ότι όλες σχεδόν αί διατάξεις του έχουν υίοθετηθή άπό την Συντακτικήν Επιτροπήν του Νέου Ποινικού Κώδικος.

Τόν περασμένο μήνα ιδρύθη στην πόλι μας «Σύνδεσμος Ψυχικής Υγιεινής», με σκοπόν την μελέτην και ύπόδειξιν των νεωτέρων πορισμάτων της Εύγονικής, της Ψυχιατρικής και Νευρολογίας, της Θεραπευτικής Παιδαγωγίας κλπ., «πρός πρόληψιν των ψυχικών νόσων και διατήρησιν και προαγωγήν της σωματικής υγείας του Έλληνικού λαού». Συνεκροτήθη συνάμα το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιον αυτού, αποτελούμενον άπό κορυφαίους έπιστήμονας και άνωτάτους κρατικούς υπαλλήλους, με πρόεδρον τόν καθηγητήν του Πανεπιστημίου κ. Ν. Έξαρχόπουλον.

Την 7ην Άπριλίου έγινε στο Ήράκλειο της Κρήτης πανηγυρικός έορτασμός προς τιμήν του διακεκριμένου Κρητός Ι. Μουρέλλου. Έκλεκτός Λογοτέχνης και θαύς Ιστορικός ό κ. Ι. Μουρέλλος, γνωστός άπό τά άπειρα όλο-

ζώντανά αλλά και φιλοσοφημένα χρονογράφηματά του, έχει συγγράψει ολοκληρωμένη σειράν από διηγήματα, πλείστα θεατρικά έργα, πολύ επιτυχημένα, και επιστημονικώτατες ιστορικές μελέτες.

Κατ' απόφασιν του Υπουργείου Έθν. Παιδείας και της Γεν. Διοικήσεως Θράκης, ιδρύεται στην Κομοτηνή Οικοκυρική Σχολή, όμοια μ' αυτήν που θα ιδρυθή στην Θεσσαλονίκη.

Σεμνή τελετή έλαβε χώραν, στις 31 Μαρτίου, στην Μεγάλη αίθουσα του «Παρνασσού», με την ευκαιρία της άπονομής των πτυχίων στας 214 έθελοντάς ισοήθους αδελφάς που εκπαιδεύσεν ο Έλ. Έρυσρος Σταυρος. Μετά τον συγκινητικόν λόγον του προέδρου αὐτοῦ κ. Ἀθανασάκη, ἡ Α. Β. Υ. Πριγκήπισσα Φρειδερίκη ἐπέδωκε τὰ διπλώματα, ἀρχίσασα ἀπὸ τὴν Α. Β. Υ. τὴν Πριγκήπισσαν Αἰκατερίνη.

Στις ἀρχές Μαρτίου συγκινητικὴ σκηνὴ ἔλαβε χώραν στὸν περίβολο τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρύματος. Διακόσια παιδίσκας, με ὀψι χαρούμενη καὶ γεμάτη ὑγεία, παχουλὰ καὶ ροδοκκίνα, κατεκλυσαν τὴν αὐλὴ τοῦ Ἰδρύματος ὅπου με συγκίνησι κ' ἐνδουσιασμοῦ τὰ ὑπεδέχθησαν οἱ φτωχὲς μητέρες των. Ἦταν τὰ παιδιά τῆς πρώτης ἀποστολῆς τοῦ Παιδικοῦ Ἀναρρωτηρίου τῆς Πεντέλης, πού ἐπέστρεφαν μετὰ τὴν διμνην ἐκεῖ διαμονὴν των, ἐντελῶς ἀγνώριστα. Τὴν πρώτην ἀποστολὴν θὰ ἀκολουθήσουν ἄλλες καὶ ἔτσι πολλὰ ἀδύνατα καὶ ἀσθενικά παιδίσκας θὰ ξαναβροῦν τὴν ὑγεία των στὸν καθαρὸ ἀέρα τῆς Πεντέλης.

Τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ἐπρομηθεύθη νέες κινηματογραφικὲς ταινίες ἐπιστημονικοῦ περιεχομένου. Οἱ ταινίες θὰ σταλοῦν στὰ σχολεῖα Μέσης Ἑκπαιδεύσεως. Ἐπίσης τὸ Ὑπουργεῖον θὰ πλουτίσῃ συντόμως με μηχανήματα προβολῆς.

Μερικὲς πρακτικὲς συμβουλές

Δὲν πρέπει ποτὲ νὰ διπλώνετε τοὺς μουσμάδες, γιατί τσακίζουν κ' ἀρχίζουν νὰ μαδούν. Πρέπει νὰ τοὺς τυλίγετε. Ἐπίσης ἂν πρόκειται νὰ μείνῃ γιὰ πολὺ καιρὸν ἀμεταχείριστο ἓνα μεταξωτὸ ἀνοιχτόχρωμο ὕφασμα, εἶναι προτιμότερο νὰ τὸ τυλίξετε, γιατί ἀλλιῶς κινδυνεύει νὰ κιτρινίσῃ στὶς τσάκιές του.

Ἐὰν ἔχετε ἓνα φόρεμα ἢ μίαν ἐσάρπα κεντημένο με ἀσημένιες κλωσές, πρέπει νὰ τὸ προφυλάξετε ἀπ' τὸ μαύρισμα πού προέρχεται ἀπὸ ὑγρασία. Τὸ καλλίτερο εἶναι νὰ τὸ τυλίξετε σὲ μαῦρο μεταξωτὸ χαρτί.

Γιὰ νὰ βρισκεται ἡ θούρτσα τῶν δοντιῶν σας σὲ καλὴ κατάστασι, πρέπει κάθε φορὰ, ἀφοῦ τὴν μεταχειρισθῆτε, νὰ τὴν ξεβγάλετε με κρύο νερὸ καὶ νὰ τὴν στεγνώσετε στὸν ἀέρα.

Ὅταν ἔχετε παληοὺς δαντελένιους γιακάδες, πού εἶναι λίγο λερωμένοι, μὰ πού φοβόσαστε νὰ τοὺς πλύνετε, μὴν ξεσχιστοῦν, βάλτε χλιαρὴ σαπουνάδα σ' ἓνα γιαλί με κατὰ

λῆς πολλὰ σχολεῖα, πού στεροῦνται ὡς τώρα κινηματογραφικὴς ἐγκαταστάσεως.

Ἀγγέλλεται ἐπίσης ἡ παραλαβὴ 50 ραδιοφῶνων ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας, τὰ ὁποῖα θὰ ἐγκατασταθοῦν σὲ σχολεῖα ἀπομακρυσμένων περιφερειῶν, κατὰ προτίμησιν τῆς παραμεθορίου. Παρηγγέλθη ἐπίσης διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν καὶ ἄλλος μεγάλος ἀριθμὸς ραδιοφῶνων.

Ἐκδόσεις

Ἐλάβομεν τὰ κάτωθι βιβλία,

Τίλλας Μπαλῆ: «Εἰρμοί». Συλλογὴ ποιημάτων, κριτικὴ τῶν ὁποίων ἔὰ δημοσιεύσωμεν στὸ προσεχὲς φύλλον.

Ἀχ. Καλεῦρα: «Εἰς Ἐποχὰς Ἐθνικοῦ Μεγαλείου. Τὰ γράμματα καὶ αἱ Τέχναι». Στὴν μελέτη τοῦ αὐτοῦ κ. Καλεῦρας ἀναφέρει τὶς κυριώτερες ἐποχές, κατὰ τὶς ὁποῖες ἀνθισάντισαν διάφορους λαοὺς τὰ γράμματα καὶ οἱ τέχνες, ἐποχές πού συμπίπτουν πάντα με τὴν ἀκμὴ τοῦ ἐθνικοῦ των μεγαλείου.

Λαζ. Βαφειάδης: «Ἡ Πρέσπα καὶ οἱ Ὀμορφίες τῆς». Μελέτη ἱστορικῆς, ἀρχαιολογικῆς, λαογραφικῆς, ἀπαράμιλλης διὰ τὶς φυσικὲς καλλονές τῆς περιφερείας τῆς Πρέσπας.

Ἐλάβαμεν τὸ 22ον τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Συλλόγου Γονέων, «Πρακτικὲς Ὁδηγίαι Ἀνατροφῆς, με τὸν τίτλο «Πῶς θὰ κάμετε εὐτυχισμένα τὰ παιδιά σας», ὑπὸ Λουκίας Εὐθυμίου. Περιέχει μίαν ἐξαιρετικὰ λεπτὴν καὶ ψυχολογικὴν μελέτην, σχετικὴν με τὴν ἀνάπτυξιν ἀνωτέρων συνασθημάτων στὴν παιδικὴ ψυχὴ καὶ τὴν καλλιέργειαν ἑνὸς περιβάλλοντος τρυφερότητος καὶ ἀγάπης.

βάλτε μέσα τὴ δαντέλλα, κλείστε τὴ γιάλα καὶ με τὰ δύο χέρια κουνήστε τὴν λίγη ὥρα. Μετὰ ἀλλάξετε τὴν σαπουνάδα, ὥσπου νὰ καθαρῇ ἐντελῶς ἡ δαντέλλα. Μετὰ ξεβγάλτε τὸν γιακά με καθαρὸ χλιαρὸ νερὸ καὶ τυλίξετε τὸν κανονικὰ γύρω σὲ μίαν μπουκάλα κ' ἀφήστε νὰ στεγνώσῃ.

Γιὰ νὰ κάνετε τὸ σφουγγάρι σας νὰ φαίνεται ὡς καινούργιο, ὅχι μόνο νὰ καθαρῇ ἀλλὰ καὶ νὰ ἀσπρίσῃ, μεταχειρισθῆτε τὸν χυμὸ λεμονιοῦ. Βάλτε τὸ σφουγγάρι μέσα σὲ μίαν γαθαθίτσα. Στίψετε ἐπάνω του χυμὸ ἑνὸς λεμονιοῦ μεγάλου, προσθέστε νερὸ καυτό, τόσο, πού νὰ σκεπασθῇ τὸ σφουγγάρι, καὶ ρίξετε μέσα καὶ τὸ σπιμμένο λεμόνι τεμαχισμένο. Μετὰ 24 ὧρες, στίψετε τὸ σφουγγάρι καὶ ξεβγάλτε το με χλιαρὸ νερὸ.

Οἱ μὴ ἐπιστρέφοντες τὰ ἀποστελλόμενα εἰς αὐτοὺς φύλλα τῆς «Ἑλληνίδος», θεωροῦνται τακτικοὶ συνδρομηταὶ αὐτῆς.

Καὶ λίγη Μαγειρικὴ

— Τζελατίνα.

4 ποδαράκια μοσχάρισι, 4 πορτοκάλια, 1 φλυτζάνι τοῦ τσαγιοῦ ἄσπρο κρασί ἢ κονιάκ καὶ περισσότερο ἀπὸ ἓνα φλυτζάνι ζάχαρη.

Ὅταν θράσουν τὰ ποδαράκια χωρὶς ἀλάτι, περνάτε τὸ ζουμὶ τρεῖς φορές ἀπὸ ψιλὴ φανέλλα γιὰ νὰ μὴ μείνῃ καθόλου πάχος καὶ ἀφοῦ κρουσῇ ρίχνετε τὸ ζουμὶ τῶν πορτοκαλλίων, τὸ κρασί, τὴ ζάχαρη καὶ θράζουν ὅλα μαζί καὶ κατόπιν ρίχνετε τὸ μῖγμα στὴ φλόγα.

Τρώγεται με ψητὸ ἢ θραστὸ κρέας.

— Μῆλα ψητὰ (φούρνου).

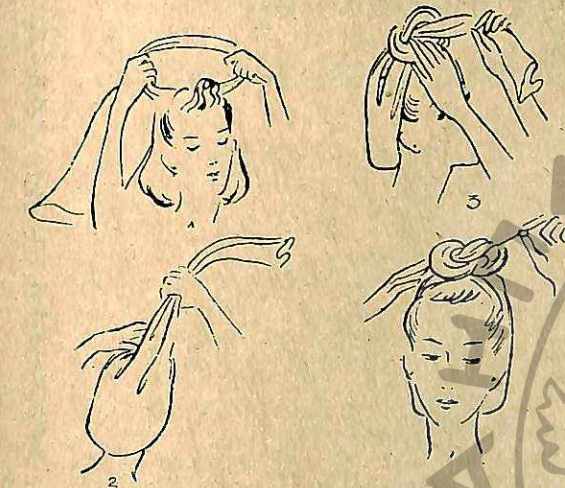
Πλύνετε καὶ σκουπίστε τὰ μῆλα, ἀφαιροῦμε με εἰδικὸν ἐργαλεῖο ἢ μαχαίριδον τὸν κόμβο. Κατόπιν τὰ τοποθετοῦμε σὲ ταψάκι. Τὸ ἐσωτερικὸν τους γεμίζομε με ζάχαρη καὶ λίγες σταγόνες λεμονιοῦ. Κατόπιν ρίπτομεν νερὸ στὸ ταψί, περίπου 1 δακτύλου πάχους καὶ τὰ ψήνομε σὲ ζεστὸ φούρνο ἀπὸ 20—40 λεπτά καὶ κάθε τόσο τὰ περιβρέχομε με τὸ ὑγρὸ τοῦ ταψιοῦ.

ΜΟΔΕΣ

Με τὴν καλοκαιρία, τί πὺ εὐχάριστο, παρὰ νὰ βγαίῃ κανεὶς χωρὶς καπέλλο! Ἐχει πολὺ γενικευθῇ τώρα πιά αὐτὴ ἡ εὐχάριστη συνήθεια, τὸ μόνο μειονέκτημα πού ἔχει, εἶναι ὅτι γρήγορα ξεχτενίζονται τὰ μαλλιά με τὸν ἀέρα.

Θὰ τ' ἀποφύγετε αὐτό, με κανένα μεταξωτὸ μαντήλι, καμμιά κορδέλλα, κανένα φιλέ.

Γι' αὐτὸ πολὺ συνηθίζονται φιλέ, κορδέλλες, μαντήλια, πού συγκρατοῦν τὰ μαλλιά μ' ἓνα τεχνικὸ τοποθέτημα καὶ κομψὸ δέσιμο, ἔχετε μίαν πρακτικώτατη καὶ πολὺ κολακευτικὴ κτενισιά.

Γιὰ τὸ ὑπαιθρον πολὺ κατάλληλος εἶναι ὁ ἀκόλουθος κεφαλόδεσμος, τὸν ὁποῖον εὐκολὰ θὰ κατασκευάσετε με μίαν λωρίδα μεταξωτοῦ ζέρσεϋ, μήκους 1 μέτρου καὶ 15 ἐκ., πλάτους 50 ἐκ. Κλείνετε τὴν λωρίδα καὶ σχηματίζετε ἓνα μακρόστενο σωλήνα. Τὸν περνάτε στὸ κεφάλι σας (σχῆμα 1), φέρνετε τὴν ἄκρη στὴν κορυφὴ τοῦ κεφαλοῦ (σχῆμα 2). Κάνετε ἓνα δέσιμο ὡς ἓνα ὀκτώ (σχῆμα 3). Κρύβετε τὴν ἄκρη κάτω ἀπὸ τὸν φιόγκο καὶ στερεώνετε τὸ σύνολο με φουρκέτες (σχ. 4).

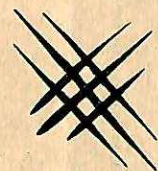

στὸ κεφάλι σας, δένετε τὶς δύο κορδέλλες κάτω ἀπὸ τὰ μαλλιά, στὸν τράχηλο. Φέρνετε τὶς δύο πλατύνες ἄκρες στὴν κορυφὴ τοῦ κεφαλοῦ καὶ τὶς δένετε φιόγκο. Τὴν ἄκρη πού κρέμεται πίσω τὴν φέρνετε τὸ ἴδιο στὴν κορυφὴ καὶ τὴν περνάτε κάτω ἀπὸ τὸ φιόγκο. Τέλος τὰ δύο «φτερά», πού σχηματίζονται στὰ πλάγια τὰ δένετε καὶ αὐτὰ φιόγκο στὴν κορυφὴ τοῦ κεφαλοῦ.

Οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ παρακαλοῦνται θερμῶς νὰ ἐμβάσουν τὴν συνδρομὴν των.

ΖΗΤΕΙΤΕ ΤΑ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

Παντός είδους ἀριστοτεχνικά κεντήμα-
τα ἐπὶ λινοῦ ὑφάσματος, τραπεζομάν-
δηλα, ἐπιτραπέζια εἶδη, κομφοτεχνή-
ματα, πλούσια καὶ ἐκλεκτὰ ἀσπρόρου-
χα λεπτότατα καὶ ἐπιμελέστατα ἐπε-
ξεργασμένα κατάλληλα διὰ προΐκες.

“Ἀπαντα πωλοῦνται εἰς τόν :
ΣΥΝΔΕΣΜΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑΣ — Πανεπιστημίου 5
“Ὅπου ἀναλαμβάνονται καὶ παραγγελίαι.

— Μοῦ ζητᾷς τὸ μυστικὸ μου· εἶνε
παρά πολὺ ἀπλό :

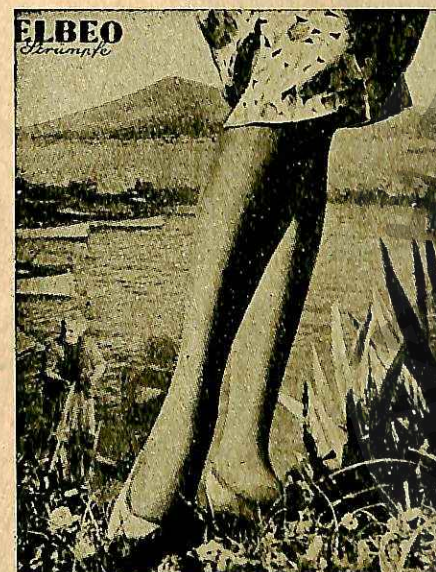
Μεταχειρίζομαι τὴν πούδρα
«ΠΟΜΠΕΪΑ», διότι παρασκευά-
ζεται ἀπὸ προϊόντα ἀγνὰ πού δια-
τηροῦν ἀπαλὸ τὸ δέρμα.

Ἡ «ΠΟΜΠΕΪΑ» τῆς ἀρωματο-
ποιίας L. T. RIVER εἶναι μιά πού-
δρα σοβαρά· δὲν ὑπόσχεται θαύμα-
τα, ἀλλὰ σὰς δίδει τὴν βεβαιότητα
ὅτι ἡ ὡμορφιά σας ἀπέδωσε δλην
τῆς τὴν νοητείαν.

ΜΗΝΥΤΟΡ

ΠΡΟΙ ΚΑΙ
ΒΡΑΔΥ

OREODONT ΔΑΜΒΕΡΓΗ

ELBEO

Ἡ καλύτερα Κάλτσα
γιὰ τὸν καλύτερο κόσμον

Πυκναὶ περιπάτου
καὶ διαφανεῖς ἀνάποδες
βραδυνές.

Πωλοῦνται εἰς ὅλα τὰ καλὰ
Καταστήματα εἰς τιμὰς ἀπολύτως
ὠρισμένες.

ΑΠΟΘΗΚΗ ΧΟΝΔΡΙΚΗΣ ΠΩΛΗΣΕΩΣ

ΣΙΑΚΑ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Μητροπόλεως 44-46 — Τηλέφ. 25-401

ΑΘΗΝΑΙ

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΙΔΟΣ

Παρκέλιν

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΜΟΝΟΝ
ΕΙΣ ΔΟΧΕΙΑ
ΟΥΔΕΠΟΤΕ
ΧΥΜΑ

Οικονομική διότι έχει

τέραςίαν απόδοσιν

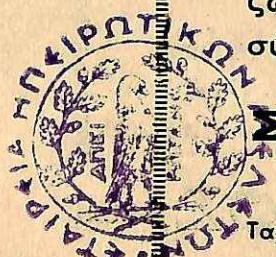
Πρὶν γεννηθῇ τὸ παιδί

Τὸ νέο βιβλιάριον CLAXO πραγματευόμενον περὶ τῆς ζωῆς τῆς γυναικὸς κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐγκυμοσύνης παρέχεται δωρεάν παρὰ τῶν ἀντιπροσώπων.

ΣΤΑΜ. ΧΑΡΒΑΛΙΑΣ Α. Ε.

ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ 52 - ΑΘΗΝΑΙ

Ταχυδρομικῶς ἀποστέλλεται ἐναντὶ λήψεως γραμματοσήμου τριῶν Δραχ.

Ζητήσατε δείγμα πρὸς δοκιμὴν
Γεν. Ἀντ. διὰ τὴν Ἑλλάδα:
Ἀλέξ. Θεοχάρης Αἰόλου 31 Τηλ. 25.202

ΠΡΩΙ ΚΑΙ
ΒΡΑΔΥ

OREODONT

ΔΑΜΒΕΡΓΗ

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΙΔΟΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1841

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΔΡΧ. 1.205.000.000
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ (ΤΗ 31η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1939) . . . » 10.541.000.000

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ : ΑΛΕΞ. Γ. ΚΟΡΙΖΗΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΙΔΡΥΤΗΣ
1841

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ :

Εν Αγίω Νικολάω (Κρήτης)	Εν Θήρα	Εν Μεσολογγίω
» Αγρινίω	» Ίερᾷ Πέτρᾳ Κρήτης	» Μεσσήνη
» Αγυιᾷ	» Ἰθάκῃ	» Μιτυλήνῃ
» Ἀθήναις :	» Ἰστιαίᾳ	» Ναυπάκτῳ
Πλατεία Μητροπόλεως	» Ἰωαννίνους	» Ναυπλῖω
» Καλλιθέᾳ	» Καβάλλᾳ	» Νιγρίτῃ
» Νέα Ἰωνία	» Καλαβρύταις	» Σάνδῃ
» Παγκρατίῳ	» Καλέμας	» Ὁρεστιάδι
» Αἰγίῳ	» Καλαμπάκᾳ	» Παξοῖς
» Ἀλεξανδρουπόλει	» Καρδίτῃ	» Παπάδῳ (Μυτιλήνης)
» Ἀλμυρῷ	» Καρλοβασίῳ (Σάμου)	» Πάτραις
» Ἀμαλιάδι	» Καρπενησίῳ	» Πειραιεῖ
» Ἀμυνταίῳ	» Καρναῖς (Ἁγίον Ὅρος)	» Πλωμαρίῳ (Μυτιλήνης)
» Ἀμφικλείᾳ	» Κασιορίᾳ	» Πόρῳ
» Ἀμφίσσῃ	» Κατερίνῃ	» Ποταμῷ
» Ἀνδρῳ	» Κερκύρᾳ	» Πρεβέζῃ
» Ἀργοστολίῳ	» Κιάτῳ	» Πύλῳ
» Ἀρτῇ	» Κιλκίς	» Πύργῳ
» Ἀταλάντῃ	» Κοζάνῃ	» Ρεθύμνῃ (Κρήτης)
» Βεργοῖᾳ	» Κομοτινῇ	» Σέρραϊς
» Βόλῳ	» Κορίνθῳ	» Σητεία (Κρήτης)
» Γρεβενοῖς	» Κυθήροις	» Σκιάθῳ
» Γυνθείῳ	» Κύμῃ	» Σουφλίῳ
» Δημοτσάνῃ	» Κυπαρισσίᾳ	» Σπάρτῃ
» Διδυμοτείχῳ	» Λαγκαδᾷ	» Σύρῳ
» Δράμᾳ	» Λαμία	» Τρικκάλοις
» Ἐδέσση	» Λαρίσση	» Τριπόλει
» Ἐλασσώνι	» Λεβαδείᾳ	» Φαρσάλοις
» Ἐλευθερουπόλει	» Λευκάδι	» Φλωρίνῃ
» Ζακύνθῳ	» Λήμνῳ	» Χαλκίδι
» Ἡρακλείῳ (Κρήτης)	» Λιμένι Βαθέως (Σάμου)	» Χανίοις (Κρήτης)
» Θεσσαλονίκῃ	» Μεγαλουπόλει	» Χίῳ
» Θήβαις		

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ ΕΙΣ ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΧΩΡΑΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

HELENIC BANK TRUST COMPANY NEW YORK 139 William Street

Ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, συμφώνως μὲ τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἑλλήνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΟΛΟΣΧΕΡΩΣ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΑ \$ 1.350.000